

et re-plé - ti sunt ó - mnes Spí - ri - tu Sán - cto,

loquén - tes ma - gná - li - a Dé - i,

al - le - lú - ja, al - le - lú - ja.

Pünkösöd vasárnapján és pünkösöd egész hetében népénekes istentiszteleteinken énekel-
tessük a pünkösdi énekeket: Sz. V. U! 97—103. és 259. A pünkösdi szekvenciának megfelelő
magyar népénekünk a Sz. V. U! 97. Jöjj, Szentlélek Istenünk, és 259. Jöjj, Szentlélek Úristen.
Mindkettőnek dallamára énekelhető a sequentia latin szövege is!

SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJA (Festum Sanctissimae Trinitatis)

Pünkösöd utáni első vasárnap, a Szentháromság vasárnapja.

Előtte való szombat délután megváltozik az időszakos Mária-antifóna. Ettől kezdve egészen
advent előtti szombatig a *Salve Regina*-t énekeljük (lásd 294. old.), népénekekben: Sz. V. U! 207.
Mennyszáznak királynéja, vagy 208. Irgalmas Szűzanyánk.

Külön Szentháromság vasárnapjára való népének a Sz. V. U! 104. és 105., valamint a 270.
és 273.—274.

ÚRNAPJA (Festum Sanctissimi Corporis Christi)

Szentháromság vasárnapja utáni csütörtök az Úrnapja.

Az Oltáriszentség alapításának ünnepe a nagycsütörtök; de akkor a nagypéntek közelsége miatt az
Egyház nem tud kedve és érzése szerint sem ünnepelni, sem örvendezni. Éppen azért a XIII. századtól kezdve
külön napot állított be az Egyház, hogy a kenyér színeben rejtőző és a velünk együtt lakó Krisztust ünnepel-
jük. Aquinói Szent Tamás, a tudós dominikánus szerzetes († 1274.) gyönyörű költői szövegekbe öltöztette az
Oltáriszentség dogmáját és az úrnapi szentmise, körmenet és zsolozsma változó részeit. (Lauda Sion, Pange
Lingua, Tantum ergo stb.).

Az úrnapi szentmisében az Alleluja után énekeljük a Lauda Sion sequentiát, amelyet teljes egészében közlünk; más alkalmakkor is használhatjuk egészben vagy részleteiben — versszakonként is — mint oltáriszentségi éneket.

Ennek a sequentiának magyar fordítása a Sz. V. U! 107. Dicsérd Sion Üdvözítőd. Ennek a dallama azonos a gregorián Lauda Sion első strófájának dallamával.

Ha az orgonásnak könnyebb, három kereszttel is játszhatja.

1. Láu-da Sí - on Sal - va - tó - rem, Láu-da dú - cem
2 Quántum pó - tes, tán - tum áu - de: Quí - a má - jor

Sequ.
7.

et pa - stó - rem, In hý - mnis et cán - ti - cis. 3. Láu - dis thé - ma
ó - mni láu - de, nec lau - dá - re súf - fi - cis. 4. Quemin sá - crae

spe - ci - á - lis, Pá - nis ví - vus et vi - tá - lis
mén - sae coé - nae, Túr - bae frá - trum du - o - dé - nae

Hó - di - e pro - pó - ni - tur. 5. Sit laus plé - na, sit so - nó - ra,
Dá - tum non am - bí - gi - tur. 7. In hac mén - sa nó - vi Ré - gis,

Sit ju-cún-da, sit de-có-ra Mén tis ju-bi-lá-ti-o.
 Nó-vum Pá-scha nó-vae lé-gis, Phá-se vé-tus tér-mi-nat.

Musical notation for the first system, featuring a treble and bass staff with a piano accompaniment.

6. Dí-es é - nim sol-é-mnis á-gi-tur, In qua mén-sae prí-ma re-có-li-tur

Musical notation for the second system, featuring a treble and bass staff with a piano accompaniment.

Hú-jus in-sti-tú-ti-o. 8. Ve-tu-stá - tem nó - vi - tas,

Musical notation for the third system, featuring a treble and bass staff with a piano accompaniment.

Um-bram fú - gat vé - ri-tas, Nó - ctem lux e - lí - mi - nat.

Musical notation for the fourth system, featuring a treble and bass staff with a piano accompaniment.

9. Quod in coé-na Chrí-stus gés-sit, Fa-ci-én-dum hoc ex-préssit

10. Dó-cti sá-cris in-sti-tú-tis, Pá-nem, ví-num in sa-lú-tis

Musical notation for the fifth system, featuring a treble and bass staff with a piano accompaniment.

In sú - i me - mó - ri - am. 11. Dóg - ma dá - tur chri - sti - á - nis,
Con - se - crá - mus hó - sti - am. 12. Quod non cá - pis, quod non ví - des,

The first system of music features a vocal line in the upper staff and a piano accompaniment in the lower staff. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat), and the time signature is 4/4. The vocal line begins with a half note G4, followed by quarter notes A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, and a final half note G5. The piano accompaniment consists of a bass line with a half note G3 and a treble line with a half note G4.

Quod in cár - nem tráns - it pá - nis, Et ví - num in sán - gui - nem.
A - ni - mó - sa fír - mat fí - des, Praé - ter ré - rum ór - di - nem.

The second system of music continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, and a final half note G5. The piano accompaniment features a bass line with a half note G3 and a treble line with a half note G4.

13. Sub di - vér - sis spé - ci - é - bus, Sí - gnis tán - tum et non ré - bus,
14. Cá - ro cí - bus, sán - guis pó - tus: Må - net tà - men Chri - stus tó - tus

The third system of music continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, and a final half note G5. The piano accompaniment features a bass line with a half note G3 and a treble line with a half note G4.

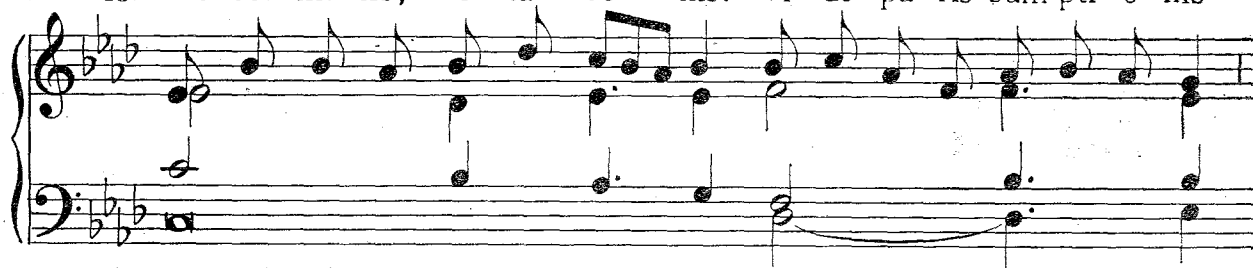
Lá - tent res ex - í - mi - ae. 15. A su - mén - te non con - cí - sus,
Sub u - trá - que spe - ci - e. 16. Sú - mit ú - nus, sú - munt míl - le:

The fourth system of music continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, and a final half note G5. The piano accompaniment features a bass line with a half note G3 and a treble line with a half note G4.

Non con - frá - ctus non di ví sus: In - te - ger ac - cí - pi - tur.
Quán - tum í - sti, tán - tum íl - le: Nec súmptus con - sú - mi - tur.

The fifth system of music continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, and a final half note G5. The piano accompaniment features a bass line with a half note G3 and a treble line with a half note G4.

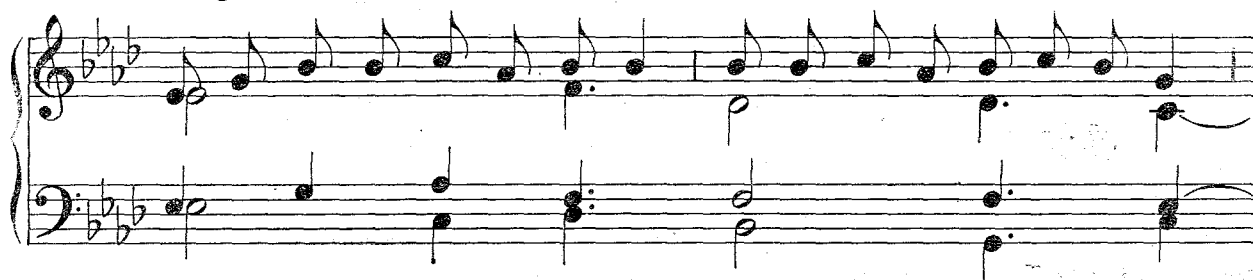
17. Sú - munt bó - ni, sú - munt má - li: Sór - te tá - men in - ae - quá - li,
 18. Mors est má - lis, ví - ta bó - nis: Ví - de pá - ris sum - pti - ó - nis

Ví - tae vel in - té - ri - tus. 19. Frá - cto dé - mum Sa - cra - mén - to,
 Quam sit dís - par éx - i - tus. 20. Núl - la ré - i fit scis - sú - ra:

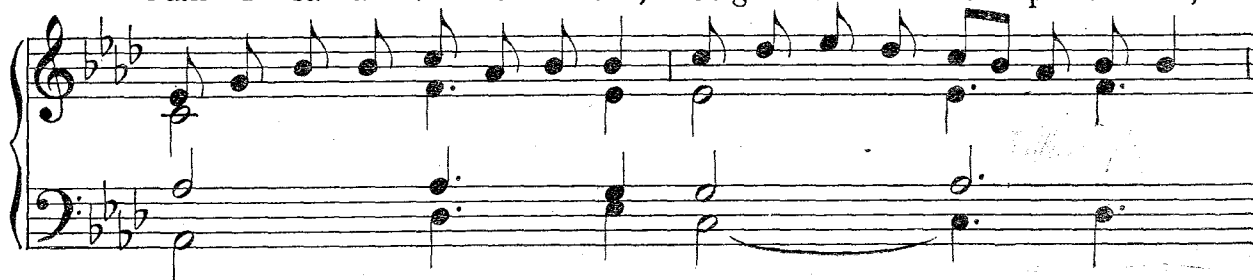
Ne va - cíl - les sed me - mén - to Tán - tum és - se sub fragmén - to,
 Sí - gni tán - tum fit fra - ctú - ra, Qua nec stá - tus, nec sta - tú - ra

Quán - tum tó - to té - gi - tur. 21. Ec - ce pá - nis an - ge - ló - rum,
 Sí - gná - ti mi - nú - i - tur. 22. In fi - gú - ris prae - si - gná - tur

Fá - ctus cí - bus vi - a - tó - rum: Vé - re pá - nis fi - li - ó - rum,
 Cum I - sa - ac im - mo - lá - tur, A - gnus Páschae de - pu - tá - tur,

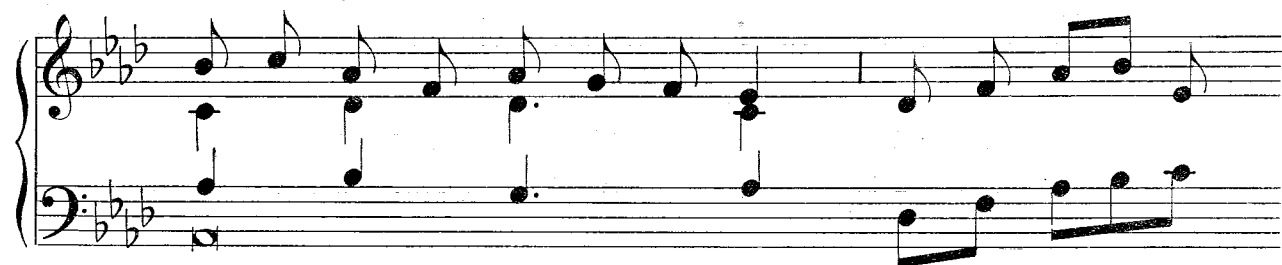
· Non mit - tén - dus cá - ni - bus. 23. Bó - ne pá - stor, pá - nis vé - re,
Dá - tur mán - na Pá - tri - bus. 24. Tu qui cún - cta scis et vá - les,

Jé - su nó - stri mi - se - ré - re: Tu nos pá - sce, nos tu - é - re,
Qui nos pá - scis hic mor - tá - les: Tú - os í - bi commen - sá - les,

Tu nos bó - na fac vi - dé - re In tér - ra vi -
Co - he - ré - des et so - dá - les Fac san - ctó - rum,

vén - ti - um.
cí - vi - um. A - - men. Al - le - lú - ja.

ÚRNAPI KÖRMENET

Szentmise után a pap palástot ölt, megtömjénezi az Oltáriszentséget, majd a vállkendőt magára véve fölmegegy a szentségért, kezébe veszi és a hívek felé fordulva intonálja a Pange lingua-t.

A Kar folytatja (282. vagy 287. o.) és legalább az első strófáját végigénekli. Utána — ha a folytatólagos versszakok nem kerülnek sorra — a hívekkel együtt szentségi énekeket énekel.

A körmeneten rendelkezésre álló bőséges időt szentségi, vagy Jézusról szóló énekekkel lélszerű kitölteni. Ahol a szent célnak megfelelő jó fúvószenekar áll rendelkezésre, ott — helyes tempóban és jó összhangosítással — ez is kísérheti a hívők énekét.

A körmenet az útvonalon előkészített négy oltárhoz vonul. Mindegyik oltárnál a szertartás a következő: szentségi himnusz, evangélium, versiculus a respossummal, oratio, áldás; utána folytatódik a körmenet.

(A szentségi himnusokat orgonakísérettel adjuk, de csak azért, hogy ezek a templomban más alkalommal is énekelhetők legyenek az Oltáriszentség tiszteletére. — Az itt közölt himnusok helyett szabad más latin vagy magyar szentségi énekeket vagy kórusokat is előadni.)

1. oltárnál

1. *E szent ünnepen örvendezzünk, — a szívünkben törjön elő a dicséret. — A régi múltjék el, újuljanak meg mindenek: szívek, szavak és tettek.* 2. *Az angyali kenyér emberek kenyere lesz, — a mennyet kenyér véget vet az előképeknek. — Ó, csodálatos dolog: eszi az Urat a szegény, a szolga és az alázatos.*

(Sajtóhiba!!! A dallam első hangja nem e, hanem d!)

1. Sá - cris sol - é - mni - is jún-cta sint gáu-di - a,
2. Pá - nis an - gé - li - cus fit pá-nis hó-mi-num

Hymn. 4.

The musical notation consists of two staves. The upper staff is a vocal line in G-clef with a treble clef, and the lower staff is a piano accompaniment line in C-clef with a bass clef. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The melody begins with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The piano accompaniment starts with a quarter note G3, a quarter note B2, and a quarter note D3.

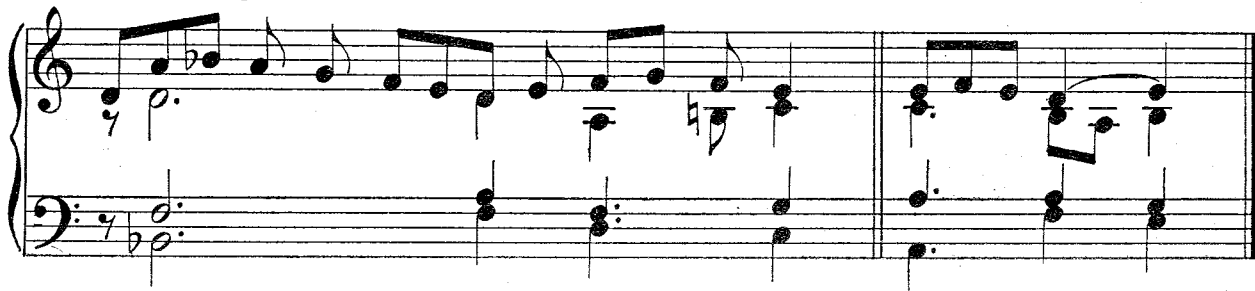
Et ex prae - cór - di - is só - nent prae - có - ni - a:
Dat pá - nis caé - li - cus fi - gú - ris tér - mi - num:

The musical notation consists of two staves. The upper staff is a vocal line in G-clef with a treble clef, and the lower staff is a piano accompaniment line in C-clef with a bass clef. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The melody begins with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The piano accompaniment starts with a quarter note G3, a quarter note B2, and a quarter note D3.

Re - cé - dant vé - te - ra, nó - va sint ó - mni - a,
O res mi - rá - bi - lis! man - dú - cat Dó - mi - num

The musical notation consists of two staves. The upper staff is a vocal line in G-clef with a treble clef, and the lower staff is a piano accompaniment line in C-clef with a bass clef. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The melody begins with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The piano accompaniment starts with a quarter note G3, a quarter note B2, and a quarter note D3.

Cór - da, vó - cés, et ó - pe - ra.
Páu - per, sér - vus, et hú - mi - lis. A - - men.

Ezután a pap éneki az evangéliumot :

℣. Dóminus vobiscum.

℞. Et cum spíritu tuo.

℣. Sequéntia sancti Evangélii secundum Joán - nem.

℞. Glória tibi Dómine.

Az Úr legyen veletek.

És a te lelkeddel.

A szent evangélium szakasza Szt. János szerint.

Dicsőség neked Urunk.

Evangélium után a pap intonál és a Kar válaszol :

℣. Cibávit eos ex ádipe fruménti, allelúja.

℞. Et de petra melle saturávit eos, allelúja.

Orémus ...

℞. Amen.

Táplálja őket a búza zsrjával, allelujá!

És jóllakatta őket mézzel a kősziklából, allelujá!

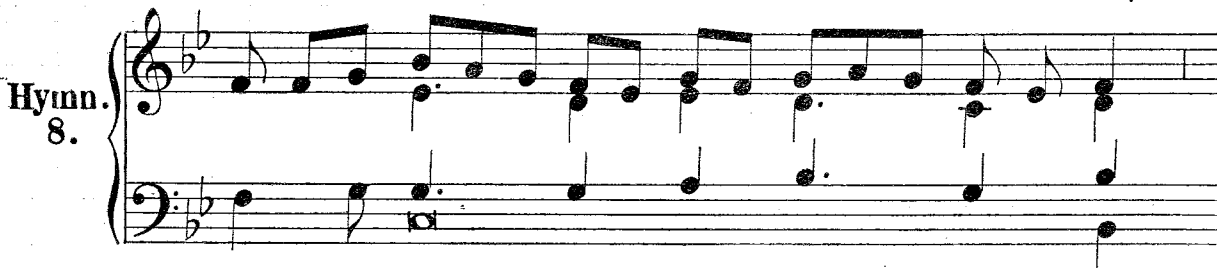
Szinte általános szokás ehelyütt — minden oltárnál — a Szent vagy Uram első strófáját énekelni.

A pap áldást ad az Oltáriszentséggel, és szentségi énekek között folytatódik a körmenet.

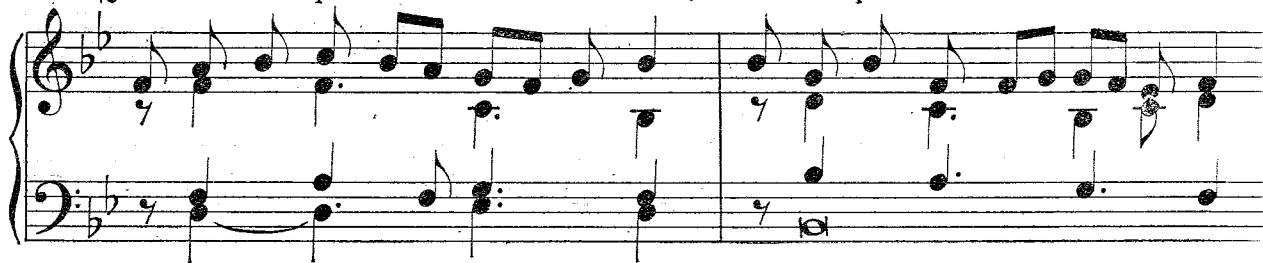
2. oltárnál

1. Az égi Ige földre szállt, — bár Atyja jobbát nem hagyta el, — nagy művére elindulva — elérkezett életének estéjére. 2. Ó, üdösséges áldozat, — aki megnyitod az ég kapuját: ellenséges hadak törnek ránk, — adj erőt, küzd segítségét.

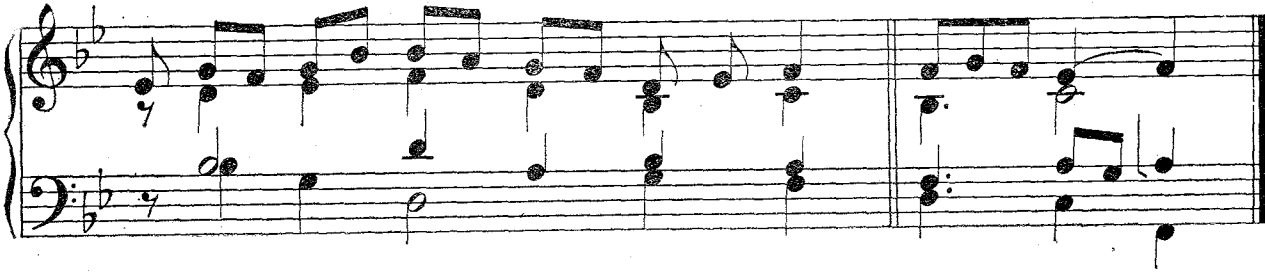
1. Vér - bum su - pér - num pród - i - ens,
2 O sa - lu - tá - ris hó - stí - a,

Nec Pá - tris línquens dex - te - ram, Ad ó - pus sú - um éx - i - ens.
Quae caé - li pán - dis ó - sti - um, Bél - la prémunt ho - stí - li - a,

Vé-nit ad ví-tae vé-spe-ram.
Da ró-bur, fer au-xí-li-um. A-men.

Evangélium után :

Ű. Panem caeli dedit eis, allelúja.

Ř. Panem angelórum manducávit homo, allelúja.

Mennyei kenyeret adott nekik, alleluja!

Az angyalok kenyerét ette az ember, alleluja!

Orémus . . .

Ř. Amen.

3. oltárnál

1. Emberi üdvösség kútfeje, — Jézus, szíveknek gyönyörűsége, — a megváltott világ alapítója — és szerető szíveknek tiszta jénnye. 2. Te, vezér és út a csillagokhoz, — légy végcélja a mi szíveinknek, — légy könnyeinknek öröme, — légy életünknek édes jutalma.

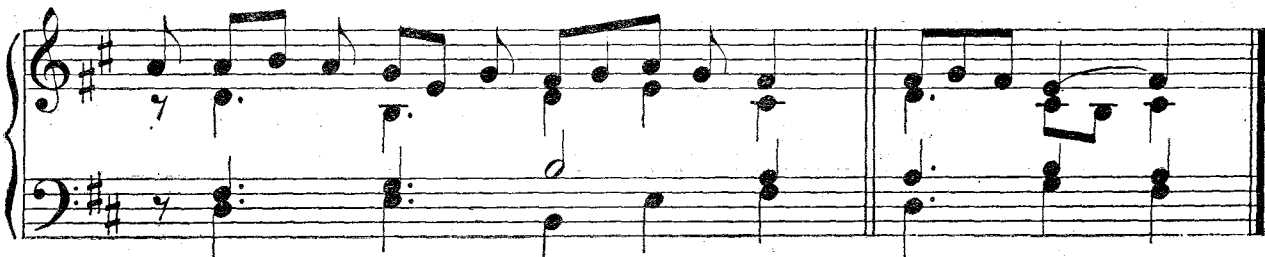
1. Sa-lú tis hu-má-nae Sá-tor,
2. Tu dux ad á-stra, et sé-mi-ta,

Jé-su vo-lú-ptas cór-di-um, Or-bis red-éempti Cón-di-tor,
Sis mé-ta nó-stris cór-di-bus, Sis la-cri-márum gáu-di-um,

Et cá-sta lux a-mán-ti-um.
Sis dúl-ce ví-tae praé-mi-um. A-men.

Evangélium után :

Ű. Panem de caelo praestitisti eis, allelúja.
 R. Omne delectamentum in se habentem,
allelúja.

*Kenyeret adtál nekik a mennyből, alleluja!
 Minden gyönyörűséggel teljeset, alleluja!*

Orémus . . .
 R. Amen.

4. oltárnál

1. Magasságos örök Király, — a hívőknek üdvöztetője, — akinek a megfiport haldál hozta — a legnagyobb dicsőség diadalát. 2. Jézus, neked légyen dicsőség, — aki felszállsz a csillagokon túl, — az Atyával és Szentlélekkel — örök időken át.

1. Ae - tér - ne Rex al - tís - si - me,
 2. Jé - su tí - bi sit gló - ri - a,

Hymn.
8.

Red-ém-ptor et fi - dé - li - um, Cui mors per-ém-pta dé -
 Qui ví-ctor in caé - lum réd - is, Cum Pá-tre, et ál-mo Spí -

tu - lit Súmmae tri - úm - phum gló - ri - ae.
 ri - tu, In sem - pi - tér - na saé - cu - la A - men.

Evangelium után :

V. Edúcas pánem de terra, allelúja.

R. Et vinum lactíficet cor hóminis, allelúja.

Orémus . . .

R. Amen.

Kenyeret növesztess a földből, alleluja!

És bort, mely megvidámítja az ember szívét, alleluja!

A templomba visszatérve a Kar éneklí a Te Deum-ot (lásd 310. old.). Most az intonációt is a Kar éneklí. Ennek végeztével szentségi áldás van, de ez alkalommal a pap intonálja a Tantum ergó-t és a Genitori-t, a Kar pedig folytatja (lásd 282. old.). Áldás után következik a Panem de de caelo és responsum : Omne delectaméntum in se habéntem, Allelúja. (Minden gyönyörúséggel teljeset) valamint az oratio. Amíg a pap visszahelyezi az Oltáriszentséget, addig befejezésül énekelhetünk még egy szentségi éneket. Leghelyénvalóbb itt az Eucharisztikus himnusz előadása.

* * *

Az esztergomi főegyházmegye részére a Praeorator így rendelkezik : „A körmenet megindulása előtt a pap nem intonálja a Pange linguá-t, hanem a hívek szentségi éneket énekelnek. — Az egyes oltároknál az oratio után, míg a pap tömjént tesz a füstölőbe és megtömjénezi az Oltáriszentséget, a hívek a Szent Uram első versszakát éneklí. — A Te Deum-ot a pap intonálásával éneklí, majd intonálás nélkül a Tantum ergó-t és Genitori-t, ezután következik a Panem de caelo és a könyörgés, majd az áldás.“ (Vagyis úgy, mint a rendes szentségi áldásnál, lásd 287. old.)

JÉZUS SZENTSÉGES SZÍVÉNEK ÜNNEPE

(Festum Saeratissimi Cordis Jesu)

Úrnapot követő hét péntekén van Jézus Szentséges Szívének az ünnepe, amelyet a rákövetkező vasárnapon, Jézus Szíve vasárnapján külső ünnepélyességgel — esetleg körmenettel is — szoktak megülní. E napokban énekeltezzük a Jézus Szívéről szóló énekeket (Sz. V. U ! 153.—156.) és a Jézusról szólók közül is a megfelelőket. (Sz. V. U ! 143.—152.) — A körmenetre irányuló az, amit az úrnap körmenettel kapcsolatban mondottunk (lásd. 273. old.), természetesen az oltárstációkról írottak elhagyásával.

PÜNKÖSD UTÁNI VASÁRNAPOK

Pünkösöd utáni szombattal zárul a husvétí ünnepkör és következik a *közbeeső időszak* a húsvéti és karácsonyi idő között. Ez 24 vasárnapot ölel fel. (1.—24. vasárnap pünkösöd után, Dominica I.—XXIV. post Pentecosten.) E vasárnapoknak a színe — úgy mint vízkereszt után — ismét zöld; kivéve ha ünnep esik rájuk. Ha a húsvét korán volt, és a vízkereszt utáni vasárnapoknak nem mindegyikére került sor, úgy azokat novemberben a 23. és 24. vasárnap közé iktatjuk. (Vízkereszt után lemaradt 3.—6. vasárnap, Dominica III.—VI. quae superfuit post Epiphaniám.)

Ebben a közbeeső időszakban soravesszük az évközi miseénekeket, szentségi énekeket, Mária-énekeket és a közbeeső szentek és ünnepek énekeit, valamint a különböző alkalmakra illő énekeket. (Sz. V. U ! 253.—278.)

2. PROPRIUM SANCTORUM

A BOLDOGSÁGOS SZÜZ ÉS A SZENTEK ÜNNEPEI

Az egyházi év nagy keretében (proprium de tempore) a polgári év dátumai szerint vannak elhelyezve a Boldogságos Szűz és a szentek ünnepei (proprium Sanctórum).

A kántor (karnagy) állandóan figyeli az egyházi naptárt (directorium), hogy a szentek ünnepeire azoknak megfelelő énekekből készüljön elő ő maga és a Kar, illetőleg az egész nép is.

Alábbiakban az egyházi év kezdetétől dátum szerint hozzuk azokat az ünnepeket, amelyekre az Sz. V. U! énektárunkban megfelelő énekeket találunk. (A számok tehát az Sz. V. U! megfelelő számú énekeire utalnak.)

- December 8. *Szeplőtelen fogantatás.* (Immaculata Conceptio Beatae Mariae Virginis.) 160.—162.
- Január 19. *Árpádházi Szent Margit.* 304.
- Február 2. *Gyertyaszentelő Boldogasszony* (lásd 136. old.).
- Február 3. *Szent Balázs püspök és vértanú.* Életében egy fiút, aki egy halszállkától már-már fuldokolt, csodálatosan megmentett. Bár nincsen róla énekünk, illik, hogy az énekesek tiszteljék, fohászkojjanak hozzá és elnyerjék a Balázs-áldást. A pap két keresztbetett gyertyát tart a hívők állához és közben imádkozik, hogy Szent Balázs közbenjárására óvja meg Isten őket a torokfájástól és minden más bajtól, majd végül áldást ad.
- Február 11. A Bold. Szűz *lourdes-i megjelenése.* (Apparitio B. M. V. Immaculatae.) Stílszerű dec 8.-ának az énekeit használni, mert ez az ünnep is a Szeplőtelen Fogantatással kapcsolatos.
- Március 12. *Nagy Szent Gergely.* Magyar egyházi népénekünk nincs az ő tiszteletére. Célszerű az ő ünnepét minél több és jól előadott gregorián énekkel megünnepelni. Tisztelete valamikor nagyon elterjedt volt nálunk Magyarországon is. A középkorban az iskolák főpátronusa volt, sok helyen ekkor kezlték az iskolaévet, innen a Gergely-járás, vagy gergelyezés és a Szent Gergely doktorról, „híres tanítónk”-ról szóló gyermekdalok.
- Március 19. *Szent József.* 213.
- Március 24. *Szent Gábor arkangyal.* 209.
- Március 25. *Gyümölcsoltó Boldogasszony.* (Annunciatio B. M. V.) Ide illenek az adventi Mária-énekek közül az 5., 7., 11., 12. és 165.—166.
- Március 28. *Kapisztrán Szent János.* 301.
- Márciusban vagy áprilisban a szenvedés 1. vasárnapja (fekete vasárnap) utáni pénteken *Hét-fájdalmú Szűz.* (Festum septem dolorum B. M. V.) 63., 67., 68., 72., 73. A misében sequentia is van, a Stabat Mater. (Lásd a Függelékben 332. old.) Ennek megfelelő magyar énekünk a 65. Áll a gyötrött Istenanyja. A szentmisében föltétlenül énekeltessük el szentlecke után.
- Május 1. *Szent Józsefnek, a munkásnak ünnepe.* (Festum Sancti Josephi, Opificis.) 213. és 268. mind a hét strófája.
- Május 3. *Szent Kereszt megtalálásának ünnepe.* (Inventio Sanctae Crucis.) 63., 76., 82. és 60. második strófája.
- Május 16. *Nepomuki Szent János.* 218.

- Május 24. *Keresztények segítsége.* (Auxilium Christianorum.) 187.
- Május 30. *Szent István jobbjának a megtalálása.* (Inventio Manus dexteræ Sancti Stephani.) 298. Ő, dicsőséges szent Jobbkéz, és a többi, Szent Istvánról szóló énekek: 294.—298.
- Május 31. *Világ Királynéja.* (B. M. V. Regina.) A Mária-antifónakon kívül: 190., 197., 287., 289.
- Június 13. *Páduai Szent Antal.* 215. és 216.
- Június 24. *Keresztelő Szent János születése.* (Nativitas Sancti Joannis Baptistæ.) Bár nincsen róla szóló magyar népénekünk, illik, hogy az énekesek tiszteljék és megemlékezzenek róla. Régente ő volt az énekesek védőszentje, mert születése alkalmával nyerte vissza édesapja, Zakariás a hangját és énekelte a Benedictus-t. A róla szóló himnusz (Ut queant laxis) sorkezelő szótagairól nevezték el a skála hangjait. (Gregorián dallamát és latin—magyar szövegét lásd a Függelékben 334. old.)
- Június 27. *Szent László király.* 302.
- Június 29. *Szent Péter és Pál apostolok.* 211. és 212.
- Július 2. *Sarlós Boldogasszony.* (Visitatio B. M. V.) 185. első és utolsó strófája.
- Július 16. *Kármelhegyi Boldogasszony.* (B. M. V. de Monte Carmelo.) Főleg azok az énekek, amelyek különösen kiemelik a Boldogságos Szűz pártfogását és a jó halál kegyelmét. 183. második és negyedik strófája, 187., 189. utolsó két strófája és 190.
- Július 26. *Szent Anna.* 214.
- Augusztus 4. *Havas Boldogasszony.* (S. Maria ad Nives.) Itt a Boldogságos Szűzről szóló bármely éneket elővehetünk.
- Augusztus 15. *Nagyboldogasszony.* (Assumptio B. M. V.) 167. és 168.
- Augusztus 20. *Szent István király.* 294.—298.
- Augusztus 22. *Mária Szepültelen Szive.* (Festum Immaculati Cordis B. M. V.) 194. és 185. első és utolsó strófa.
- Szeptember 3. *Szent X. Pius pápa.* Az egyházi zene nagy, modern reformátora. Mint káplán és plébános tanította a népet; megszervezte és vezette az énekkart. Sőt még püspök korában is ő maga tanította a szemináriumban a kispapoknak az éneket. — Bár még nincs róla szóló énekünk, illő, hogy e napot egyházzenei szempontból is megünnepeljük, esetleg az előtte vagy utána következő vasárnapon.
- Szeptember 8. *Kisasszony, Szűz Mária születésnapja.* (Nativitas B. M. V.) 169. és 170.
- Szeptember 12. *Mária nevenapja.* (Festum Sanctissimi Nominis B. M. V.) 171., 172. és 179.
- Szeptember 14. *Szent Kereszt felmagasztaltatása.* (Exaltatio Sanctæ Crucis.) 63., 76., 82. és 60. második strófája.
- Szeptember 15. *Hélfájdalmú Szűz.* Ugyanúgy, mint Fájdalmas Szűz péntekén. 63., 67., 68., 72., 73. és a sequentia 65.
- Szeptember 24. *Fogyó kiváltó Boldogasszony.* (S. Maria de Mercede.) 174. első és ötödik strófa; 192. ötödik és tizenkettedik strófa; 288. öttől hetedik strófa.
- Szeptember 25. *Szent Gellért püspök és vértanú.* 300.
- Szeptember 29. *Szent Mihály arkangyal.* 209.
- Október 2. *Szent Őrőzangyalok.* 209., 38. utolsó strófa és 256. második strófa.
- Október 7. *Szent Olvasó ünnepe.* (In solemnitate Sacratissimi Rosarii B. M. V.) 264. és 287. kilencedik strófája.
- Október 8. *Magyarok Nagyasszonya.* (Magna Domina Hungarorum.) 192. és 284.—286., 288. első és három utolsó strófája.
- Október 11. *A Bold. Szűz Anyaságának az ünnepe.* (Maternitas B. M. V.) 185. első, második és utolsó strófája, 189., 195., 196.
- Október 20. *Szent Vendel.* 217.
- Október 24. *Szent Ráfael arkangyal.* 209.
- Október utolsó vasárnapján *Krisztus Király ünnepe.* (Festum Domini Nostri Jesu Christi Regis.) 158., 159., 283. és Christus vincit (l. itt, 326. o.)

November 1. *Mindenszentek ünnepe.* (Festum Omnium Sanctorum.) 210., 287. nyolcadik stófa és 293. mind a négy stófája.

November 2. *Halottak napja.* (Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum.) — E napon három misét mondhat minden pap. A gyászmise szertartását lásd 90. old.

Illő és üdvös, hogy Halottak napjának *előestéjén* (vagyis Mindenszentek ünnepének alkonyán, kivéve, ha ez szombatra esnék, mert akkor hétfőn van Halottak napja, s ebben az esetben vasárnap este) különleges ájtatosságot tartunk a tisztító tűzben szenvedő lelkekért.

Legmegfelelőbb erre az alkalomra — prédikáció és rózsafüzér-imádkozás után — a temetés szertartása, vagy a koporsós szentmise utáni Absolutio (lásd 105. old.), előtte és utána megfelelő magyar népénekekkel (236. első és második strófája, 237., 244., 245.), de föltétlenül énekeltessük el a végén a 243. Ments meg engem Uram-ot.

Az esztergomi főegyházmegye részére a Praeator úgy rendelkezik hogy rózsafüzér-imádkozás után a pap fekete stólát és palástot ölt, majd a szokott helyen felállított ravatalhoz vonul... és ott elvégzi azt a szertartást, amely a rituáléban a felnőttek temetésénél van előírva... Végül térdenállva elimádkozza a Halottak estéjére előírt magyar imádságokat.

November 4. *Szent Imre herceg.* 299.

November 19. *Árpádházi Szent Erzsébet.* 303.

November 22. *Szent Cecilia* szűz és vértanú, az egyházi zene pártfogójának az ünnepe. Törekedjünk e napot — vagy esetleg az előtte vagy utána következő vasárnapot — minél bensőségesebb ahítattal, közös szentáldozással és minél művészibb énekekkel megünnepelni. Nagyon hasznos volna, ha évente legalább egyszer, ez alkalommal a szentbeszéd is az egyházi énekről szólna. Hiszen XI. Pius pápa szerint „az egyházi ének is hozzátartozik a keresztény oktatáshoz“. (Divini cultus sanctitatem 10.) — 218. B.

A TEMPLOMBÚCSÚ ÉS A TEMPLOMSZENTELÉS ÉVFORDULÓJA (Titulus Eclésiae és Dedicatio Eclésiae)

A templom búcsúja akkor van, amikor annak a szentnek (vagy hittitoknak, esetleg isteni személynek) ünnepét üljük, akinek a nevére vagy oltalmára a templomot megszentelték, illetve ünnepélyesen megáldották. Ezen a napon és a rákövetkező vasárnapon az illető szentről szóló énekeket vesszük elő és énekeltetjük a szentmisén is és a déleesti ájtatosságokon is.

A templomszentelés évfordulójára alkalmas ének: az Sz. V. U ! 267. Üdvössége lett e háznak és 253. Bemegyek szent templomodba.

NEGYESIK RÉSZ

EGYÉB ISTENTISZTELETEK

1. GYAKRABBAN ELŐFORDULÓ SZERTARTÁSOK

SZENTBESZÉD

A szentbeszédet vagy a szentmise keretében, vagy szentmisén kívül mondja a pap.

1. A szentmisében evangélium után következik a prédikáció. Ilyenkor nem énekelünk semmi külön szentbeszéd előtti vagy utáni éneket.

Ha nagymisében van a szentbeszéd és maga a miséző prédikál a szószékről, akkor azt a kis időt, amíg a pap felmegy a szószékre, kitölthetjük egy alkalmi énekkel vagy orgonajátékkal. Ha azonban az oltártól történik a szentbeszéd, vagy nem a miséző pap prédikál, hanem más, akkor az evangélium eléneklése után nincs semmiféle orgonajáték, hanem azonnal kezdődik a prédikáció.

Ha kismisében van a szentbeszéd, akkor úgy osztjuk be az éneklést, hogy készen legyünk akkorra, mire a pap elimádkozza az evangéliumot. Utána elhallgat az orgona.

Prédikáció után rendszeresen folytatódik a szentmise.

2. Szentmisén kívül a szentbeszéd megtartásának módja a következő:

Amikor a csengővel jelt adnak, énekelünk egy vagy több strófát egy alkalmi énekből. Ez lehet a Szentlélek segítségül hívása (Sz. V. U! 259. és 260.), vagy az ünnepnek, az alkalomnak és hangulatnak megfelelő ének. Ezért tanácsos előzőleg efelől a szónokot megkérdezni.

Szentbeszéd után rendszerint litánia (esetleg mise) vagy más ájtatosság (pl. keresztút, rózsafüzér stb.) következik. Az orgona csendben játszhat, amíg a pap a szószékről a sekrestyébe megy és kivonul az oltárhoz. De célszerű ezt az időt is kitölteni a szentbeszédhez illő énekkel.

Szentbeszéd végeztével, ha már utána nem következnek semmi más szertartás vagy ájtatosság, föltétlenül énekeltezzünk valamit. — Külön szentbeszéd utáni ének az Sz. V. U! 261. Hallottuk Isten a te szent igédet.

SZENTSÉGKITÉTEL ÉS SZENTSÉGI ÁLDÁS

A szentségkitétel mindig szentmisével vagy litániával, szentórával, vagy más ájtatossággal kapcsolatos.

Amikor csengetnek, megszólal az orgona és ünnepélyesen játszik. Ezalatt a pap az oltárhoz vonul és kiteszi a legméltóságosabb Oltáriszentséget a trónusra.

A szentségkitételre nincs kötelezően előírt ének, de a püspök engedélyével szabad egy Oltáriszentségről szóló latin éneket előadni. (D. a. 3110. ad 14.) Ez a püspöki engedély nálunk Magyarországon jogszokás folytán egyetemes és ezért szentségkitételre mindenkor énekelhetünk egyet az alább következő énekekből. Legcélszerűbb akkor kezdeni, amikor a pap kinyitja a tabernákulum ajtaját.

Pange lingua

(Fordítását l. 180. o. Szentségkitételre csak az első versszakot énekeljük.)

1. Pán-ge lín-gua glo-ri-ó - si Cór-po-ris my-sté-ri-um;
2. Tántum ér-go Sac-ra-mén-tum Ve-ne-rémur cér-nu-i:
3. Ge-ni-tó-ri, Ge-ni-tó-que Laus et ju-bi-lá-ti-o,

Hymn.
3.

Musical notation for the first system of 'Pange lingua', featuring a treble and bass clef with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. The melody is written in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef.

1. San-gui-nis-que pre-ti-ó-si, Quem in múndi pré-ti-um
2. Et an-tíquum do-cu-méntum Nó-vo cé-dat rí-tu-i.
3. Sá-lus, hó-nor, vír-tus quóque Sit et be-ne-dí-cti-o:

Musical notation for the second system of 'Pange lingua', continuing the melody and accompaniment from the first system.

1. Frú-ctus vén-tris ge-ne-ró-si Rex ef-fú-dit gén-ti-um.
2. Praestet fí-des suppleméntum Sén-su-um de-fé-ctu-i.
3. Pro-ce-dén-ti ab ut-ró-que Cómpar sit lau-dá-ti-o. A - men.

Musical notation for the third system of 'Pange lingua', concluding the piece with a double bar line and repeat signs.

Adoremus in aeternum

Imádjuk örökké a legfölségesebb Szentséget. 1. Dicsérjétek az Urat mind, ti nemzetek, dicsérjétek őt valamennyien, népek! 2. Mert bőséges az ő irgalma irántunk, s örökre megmarad az Úr hűsége! — Dicsőség az Atyának ...

5.

Ad - o - ré - mus in ae - tér - num san-ctís - si - mum

Musical notation for the first system of 'Adoremus in aeternum', featuring a treble and bass clef with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. The melody is written in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef.

Sa - cra - mén - tum. *Ps.* 1. Laudá - te Dóminum ómnes géntes:

laudáte éum ómnes . pó - pu - li. .2. Quóniam confirmáta est súper nos

misericórdia é - jus, et véritas Dómini mánet in ae - tér - num.

3. Glória Pátri, et Fí - li - o, et Spi - rí - tu - i Sán - cto.

4. Sicut érat in princípío, et nunc et sémpet, et in saécula saecu - ló - rum. A - men.

Adoro te devote

1. Rejtőző istenség, hittel áldalak, — Ki elrejtéztél itt bor s kenyér alatt. — Szívem teelőtted megalázkodik, — Mert ha téged szemlél, megfogyatkozik.

2. Sebeid Tamással nem szemlélhetem. — Te vagy mégis, vallom, Uram, Istenem. — Add, hogy egyre jobban higgyek teneked. — Tebenned reméljek és szeresselek.

3. Kegyes pelikánunk, égi szeretet, — Véredben, tisztátlant, moss meg engemet, — Egy cseppje elég, ha a mérlegbe hull, — Az egész világnak bűnbájtásául.

4. Jézus, most csak arcod leplét láthatom, — Add meg, Uram, amit úgy szomszjúhozom, — Boldogan, lepleten lássam színedet, — És dicsőségben dicsérhesselek. (Aquinói Szent Tamás. — Sik Sándor fordítása.)

1. Ad - ó - ro te de - vó - te, lá - tens Dé - i - tas, 1.
 2. Plá - gas, síc - ut Thó - mas, non in - tú - e - or: 2.
 3. Pí - e pel - li - cá - ne Jé - su Dó - mi - ne, 3.
 4. Jé - su quem ve - lá - tum nunc a - spí - ci - o, 4.

5.

1. Quæ sub his fi - gú - ris vé - re lá - ti - tas: Tí - bi se cor mé - um 1.
 2. Dé - um tá - men mé - um te con - fí - te - or: Fac me tí - bi sém - per 2.
 3. Me immúndum mún - da tú - o sángu - ne, Cújus ú - na stíl - la 3.
 4. O - ro fí - at il - lud quod tam sí - ti - o: Ut te re - ve - lá - ta 4.

1. tó - tum súb - jí - cit, Quí - a te contém - plans tó - tum dé - fi - cit. 2.
 2. má - gis cré - de - re, In te spem ha - bé - re, te di - lí - ge - re. 3.
 3. sálvum fá - ce - re, Tótum múndum quit ab óm - ni scé - le - re. 4.
 4. cérnens fá - ci - e, Ví - su sim be - á - tus tú - æ gló - ri - æ.

Ave verum

1. Üdvözlégy igaz test, ki Szűz Máriától születél. — 2. Valóban szenvedtél és feláldoztattál a kereszten az emberért. — 3. Kinek megnyitott oldalából víz és vér folyt. — 4. Légy számunkra erősség a halál próbáján. — 5. Ó édes Jézus! — 6. Ó kegyes Jézus! — 7. Ó Jézus, Mária fia! (Aquinói Szent Tamás, † 1274.)

1. A - ve vé - rum Córpus nátum de Ma - rí - a Vír - gi - ne:
2. Vé - re pássum, immo - látum in crú - ce pro hó - mi - ne.

6.

3. Cú - jus lá - tus per - fo - rá - tum flú - xit á - qua et sán - gui - ne.
4. Es - to nó - bis praegu - stá - tum mór - tis in ex - á - mi - ne.

5. Ó Jésu dúl - cis!
6. Ó Jésu pí - el! 7. Ó Jé - su ff - li Ma - rí - ae.

O, salutaris hostia

1. Ó, üdvösséges áldozat, — Ki az égnek nyitod meg kapuját, — Vad háborúk tombolnak, — Adj erőt, hozz segítségel.

2. Az egy-háromságos Istennek — Legyen örök dicsőség — Ki végnélküli életet — Adjon nekünk a hazában. Amen.

1. O sa-lu-tá-ris hó-sti-a Quae caé-li pán-dis ó-sti-um,
2. U-ni tri-nó-que Dó-mi-no Sit sem-pi-tér-na gló-ri-a,

5.

1. Bél-la prémunt ho-stí-li-a, Da ró-bur, fer au-xí-li-um.
2. Qui vi-tam si-ne tér-mi-no Nó-bis dó-net in pá-tri-a.

(Amennyiben a Kar még nem tudott volna megbirkózni a fõnt közölt latin énekek egyikével sem, úgy átmeneti szükségmegoldásként ajánlatos itt egy megfelelő magyar szentésgyi éneket énekelteni, mint pl. Sz. V. U! 110. Áldunk téged, 129. Szent vagy Uram, vagy olyant, amelyben fõleg az imádás és hódolat jut kifejezésre.)

A szentmise, litánia, vagy szentóra befejeztével a szentésgyi áldás elõtt — akár ciboriummal, akár monstranciával történik is — el kell énekelnünk a Tantum ergo-t és Genitori-t. (D. a. 3513 és 4213.) Szentésgyi mise végén az utolsó evangélium után elmarad a Leo-imádság, hanem helyette azonnal kezdjük a Tantum ergo-t.

1. Tán-tum ér-go Sa-cramén-tum Ve - ne-ré-mur cénu-i:
2. Ge-ni-tó-ri, Ge-ni-tó-que Laus et ju-bi-lá-ti-o,

Hymn.
1.

1. Et an-tí-quum do-cu-mén-tum Nó-vo cé-dat rí-tu-i:
2. Sá-lus, hó-nor, vír-tus quó-que Sit et be-ne-dí-cti-o:

1. Praé-stet fí-des sup-ple-mén-tum Sénsu-um de-féc-tu-i.
2. Pro-ce-dén-ti ab u-tró-que Cóm-par sit lau-dá-ti-o. A - men.

A Genitori befejeztével a Kar és orgona elhallgat, a pap intonál és a Kórus felel.

☩. Pánem de caélo praestitisti eis. (T. P. Allelúja.)

☩. Omne delectamentum in se habentem.

(T. P. Allelúja)

Orémus. Deus, qui nobis sub Sacraménto mirábili passiónis tuae men.órium reliquisti: tribue quésumus, ita nos córporis et ságuinis tui sacra mystéria venerári; ut redemptionis tuae fructum in nobis jugiter sentiámus. Qui vivis.

Kenyeret adtál nekik a mennyből. (Alleluja!)

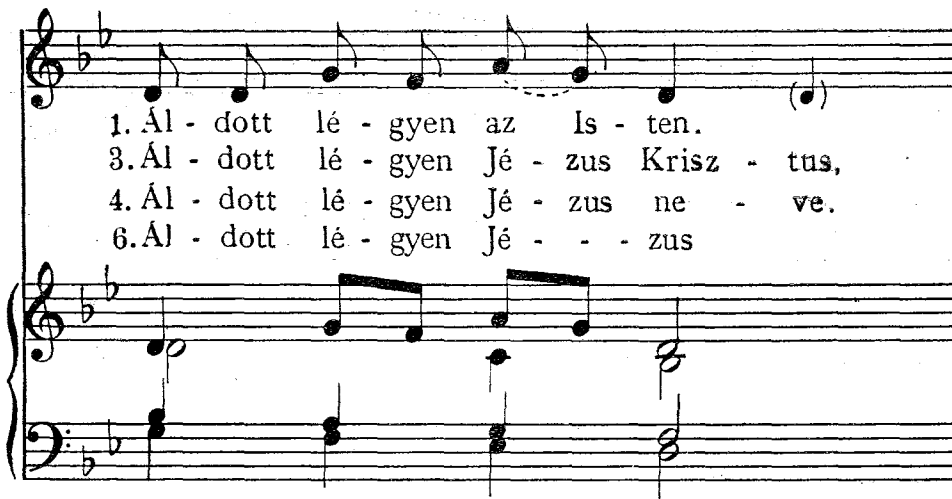
Minaen gyönyörűséggel teljeset. (Alleluja!)

K ö n y ö r ő g j ü n k ! Isten, ki nekünk e csodálatos szentségben kinszervevéseánek emléket hagytad, enged, kérünk, hogy testének és vérének szent misztériumát úgy tiszteljük, hogy megváltásának gyűn.öcsét magunkban szüntelen tapasztaljuk. Ki élsz ... Amen.

☩. Amen.

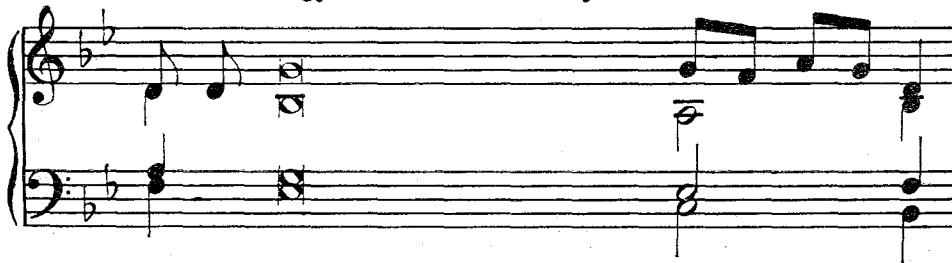
Az oratio után legtanácsosabb, ha áhitatos csend uralkodik a templomban. Az orgona tehát nem szól egészen az áldás utánig. Közvetlenül az áldás után csak az Áldott legyen az Isten kezdetű engesztelő íohászt szabad elm.ondani akár latinul, akár magyarul. (D. a. 3237.) Az áldás, illetőleg ezen imádság után az orgona csendlen játszik, és miután a pap az Oltáriszentséget a tabernákulumba tette, énekelhetünk még valami más alkalmi éneket.

Engesztelő fohász

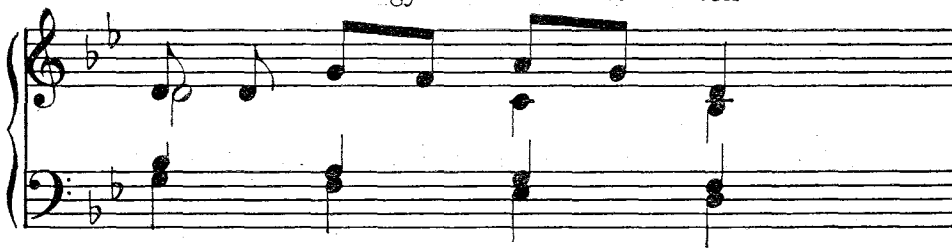

1. Ál - dott lé - gyen az Is - ten.
 3. Ál - dott lé - gyen Jé - zus Krisz - tus,
 4. Ál - dott lé - gyen Jé - zus ne - ve.
 6. Ál - dott lé - gyen Jé - - - zus

7. Ál - dott légyen Isten fölséges Any-ja Má - ri - a.
 9. Ál - dott légyen a Szűz és Anya ne - ve, Má - ri - a.

11. Ál - dott lé - gyen Szent Jó - zsef
 12. Ál - dott lé - gyen az Is - ten

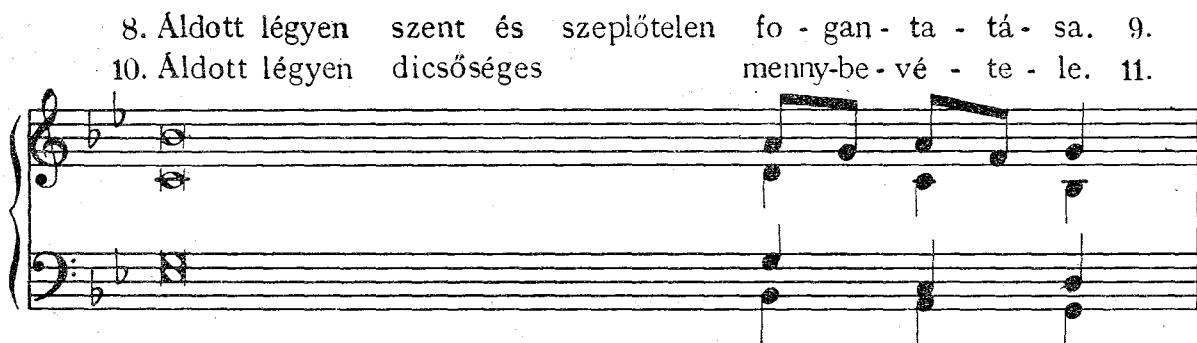
* * *

Ahol a Pázmány-féle rituale a kötelező, ott a szentségkitétel és a szentségi áldás a következőképpen módosul.

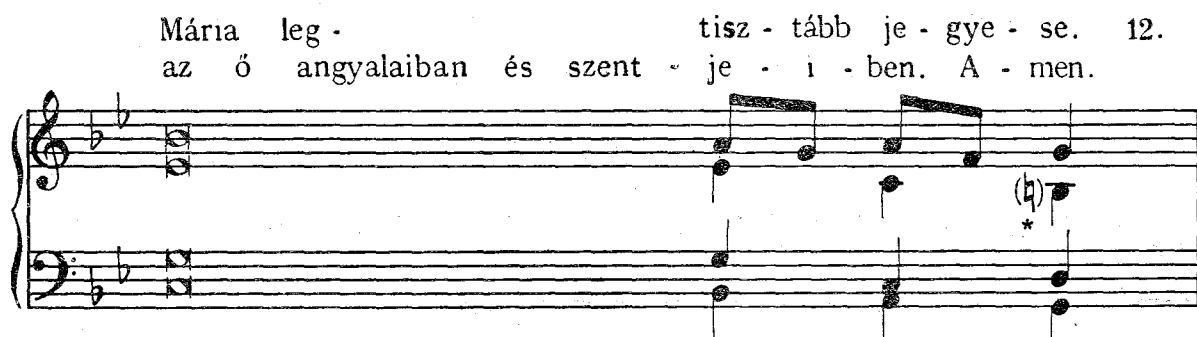
Miután a pap az Oltáriszentséget a tabernákulumból kivette, megtömjénezte és a vállkendőt magára vette, az orgona elhallgat. Ekkor a pap az Oltáriszentséget kezében tartva és a

2. Áldott lé - gyen szent ne - ve. 3.
 valóságos Isten és va - ló - sá - gos em - ber. 4.
 5. Áldott légyen szent - sé - ges Szi - ve. 6.
 a legméltóságosabb Ol - tá - ri - szent - ség - ben. 7.

8. Áldott légyen szent és szeplőtelen fo - gan - ta - tá - sa. 9.
 10. Áldott légyen dicsőséges menny-be - vé - te - le. 11.

Mária leg - tisz - tább je - gye - se. 12.
 az ő angyalaiban és szent - je - i - ben. A - men.

* A legvégén dúr - akkord.

* * *

nép felé fordulva intonálja: Tantum ergo Sacramentum, és a Kar folytatja. E strófa befejeztével az orgona elhallgat és a pap áldást ad a szentséggel. Áldás után az orgona csendben játszik, vagy esetleg ismétlik az éneket a „praestel fides“-től, a pap felteszi a szentséget a trónusra, és ezután következik a mise, litánia, vagy más ájtatosság.

Ennek befejeztével leveszi a pap a szentséget, és úgy, mint az előbb, kezében tartva és a nép felé fordulva intonálja: Genitori Genitoque, és a Kar folytatja. A strófa befejeztével ismét áldás van, és csak ezután következik a Panem de caelo. A többi már rendesen folytatódik, úgy, mint fentebb.

LITÁNIÁK

A déleesti istentiszteletek között a legnépszerűbbek és leggyakoribbak a litániák. Nyilvános istentisztelet keretében ötféle litániát szabad imádkozni, ill. énekelni. 1. Jézus Szent Nevéről (az Úr ünnepein, adventi és nagyböjti vasárnapokon, évvégi hálaadáskor); 2. Jézus Szent Szívéről (a hónap első péntekén és első vasárnapján, a júniusi ájtatosságokon és Krisztus Király ünnepén); 3. a Boldogságos Szűzről, vagyis a Lorétói litánia (Mária-ünnepeken, májusi, októberi, szombati és vasárnap délutáni ájtatosságokon); 4. Szent Józsefről (Szent József ünnepén és a vele kapcsolatos ájtatosságokon); 5. Mindenszentekről (Mindenszentek napján, különböző körmeneteken és esetleg egyes szentek ünnepén).

Ha ezeket a litániákat szentségkitétellel tartjuk, akkor erre vonatkozólag a szentségkitétellel kapcsolatban mondottak az irányadók (lásd 281. old.).

Ha nem kitett Oltáriszentség előtt tartjuk a litániát, akkor az elején rövid előjáték után egy megfelelő magyar népéneket énekelhetünk.

Ezután következik maga a litánia a hozzátartozó (előírt vagy tetszés szerint választott) mádságokkal.

A lorétói litániát énekelhetjük is, három különböző dallama van: Sz. V. U! 198. — 200. Célszerű ezeket váltakozva sorra venni.

A 199. és 200. dallam sok kántor ajkán érthetetlen és csúnya hadarássá torzul. Vigyázzunk, ez nem épületes. A recitálás lehet folyékony és lendületes, de szép és értelmes beszédnek kell lennie, nem pedig nyakló nélküli szódarálásnak. Ha a lorétói litániát énekeljük, akkor az utolsó fohászok után az orgona elhallgat, és a pap hangosan imádkozza a hozzátartozó imádságokat.

Az utolsó ima befejeztével következik az időszaknak megfelelő Mária-antifóna a hozzátartozó versiculussal és oratióval (lásd alább).

Némely egyházmegyében fennáll az az épületes szokás, hogy ez után az ünnepnek vagy alkalomnak megfelelő éneket énekelnek. Ennek végeztével, illetve az utolsó Amen felelet után következik a szentségi áldás a fentemlített módon (lásd 287. old.).

Miután a pap az Oltáriszentséget eltette, énekeltesünk még egy ide illő éneket. Ha nincs különleges alkalom, nagyon ajánlatos itt énekeltetni az esti énekünket Sz. V. U! 278.: Immár a nap leáldozott. Egyéb más jó énekeket is tartson készenlétben ilyenkor a kántor az Sz. V. U! énektárunkból, vagy püspöki jóváhagyással bíró énekekből, hogy a nép énekeskedvét jó irányban tudja megtartani és elejét vegye mindenféle visszaélés és zenei giccs beférkőzésének, ami a templom szentségével, komolyságával és a valódi áhítattal homlokegyenest ellenkezik.

IDŐSZAKI MÁRIA-ANTIFÓNÁK

Ezeket az antifónákat szombaton és vasárnap állva, máskor, még ünnepen is, térdelve, de a Regina caeli-t mindig állva énekeljük.

1. Advent első vasárnapja előtti szombat délutántól február 2-ig

Magyar fordítása és a megfelelő magyar népének: a Sz. V. U! 201. Üdvöztőnk édesanyja és 202. Megváltónk szülője.

Al - ma *Redemptó - ris Má - ter, quae pervi - a caé - li pó - rta mánes,

5.

Et stél - la má - ris, succúr - re ca - dén - ti, súr - ge - re qui cú - rat pó - pu - lo:

Tu quae ge - nu - í - sti, na - tú - ra mi - rán - te, tú - um sánctum Geni - tó - rem:

Vír - go prí - us, ac po - sté - ri - us, Gab - ri - é - lis ab ó - re

sú - mens íl - lud A - ve, pec - ca - tó - rum mi - se - ré - re.

a) Adventben:

V. Angelus Dómini nuntiávit Mariae.
R. Et concépit de Spiritu Sánto.

Orémus. Grátiam tuam, quaesumus, Dómine, méntibus nóstris infunde: ut, qui, Angelo nuntiánte, Christi Filii tui incarnatiónem cognóvimus; per passiónem ejus et crucem, ad resurrectiósni glóriam perducámur. Per Christum Dóminum nóstrum.

R. Amen.

Az Úr anyala köszönté Szűz Máriát.
És ez méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát.

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Kérünk téged Úristen! Önts lelkünkbe szent malasztodat, hogy akik az anyagi üzenet által szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük, az ő kinszenvedése és keresztje által a föltámadás dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon Urunk Jézus Krisztus által.

b) Karácsony estétől:

V. Post partum Virgo inviolata permansisti.
R. Déi Génitrix intercéde pro nobis.

Orémus. Deus, qui salutis aetérnae, beátae Mariae Virginitáte fecunda, humáno géneri praémia praestitisti: tribue quaesumus, ut ipsam pro nobis intercédere sentiámus, per quam meruimús auctórem vitae suscipere Dóminum nóstrum Jésum Christum, Filium tuum.

R. Amen.

Szülés után sértetlen szűz maradtál.
Istennek anyja, esedezél érettünk.

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Isten, ki a Boldogságos Szűz Mária termékeny szüzessége által az emberi nemnek az örök üdvösség ajándékát adtad: add meg, kérünk, hogy érezzük annak közbenjárását, ki által méltók lettünk befogadni az élet szerzőjét, a mi Urunk, Jézus Krisztust, a te Fiadat.

2. Február 2. délutántól nagyszerdáig bezárólag

Magyar fordítása és a megfelelő népének: Sz. V. U! 203. Mennyországnak Királynéja és 204. Királynéja az egeknek.

A - ve Re - gí - na cae - ló - rum,* A - ve Dó - mi - na An - ge - ló - rum:

6.

Sál - ve rá - dix, sál - ve por - ta, Ex qua mún - do lux est ór - ta.

Gáu - de Vír - go glo - ri - ó - sa, Sú - per ómnes spe - ci - ó - sa:

Vá - le, o vál - de de - c ó - ra, Et pro nó - bis Chrí - stum ex - ó - ra.

Ÿ. Dignáre me laudáre Te, Virgo sacráta.
 R. Da mihi virtútem contra hostes tuos.

Orémus. Concéde miséricors Deus fragilitáti nostrae praesídium: ut, qui sanctae Dei Genitricis memóriam ágimus, intercessiónis ejus auxílio a nostris iniquitá - tibus resurgámus. Per eúndem Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Tégy méltóvá engem, szent Szűz a te dicséretedre.
 Adj erőt a te ellenségeid ellen.

Adj, irgalmas Isten! gyarlóságunknak oltalmat, hogy kik az Isten szent Anyjának emlékezetét tiszteljük, az ő esedezésének segítségével vétkeinkből fölkeljünk. Ugyan - azon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

3. Nagyszombattól pünkösd utáni szombat délig

Magyar fordítása és a megfelelő népének: Sz. V. U! 205. Mennynek Királyné asszonya és 206. Menn - országnak Királynéja.

Re - gí - na caé - li* lae - tá - re, al - le - lú - ja: Quí - a quem

6.

me - ru - í - sti por - tá - re, al - le - lú - ja: Re - sur - ré - xit,

sí - cut dí - xit, al - le - lú - ja: O - ra pro nó - bis Dé - um, al - le - lú - ja.

V. Gaude et laetare, Virgo Maria, allelúja.

R. Quia surrexit Dóminus vere, allelúja.

Orémus. Deus, qui per resurrectionem Filii tui Dómini nostri Jesu Christi mundum laetificare dignatus es: praesta, quaesumus, ut per ejus Genitricem Virginem Mariam perpétuae capiámus gáudia vitae. Per eundem Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Örülj és örvendezz, Szűz Mária, alleluja!

Mert bizonynal föltámadott az Úr, alleluja!

Könyörögjünk! Úristen! ki szent Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak föltámadásával a világot megörvendeztetni méltóztattál, add, kérünk, hogy az ő anyja, Szűz Mária által az örök élet örömeit elnyerhesük. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Amen.

4. Szentháromság vasárnapja előtti szombat délutántól advent előtti szombat délig

Magyar fordítása és a megfelelő népének: Sz. V. U! 207. Mennysországnak Királynéja és 208. Irgalmas Szűzanyánk.

Sál - ve Re - gí - na, * Má - ter mi - se - ri - cór - di - ae:

5.

Ví - ta, dul - cé - do, et spes nó - stra, sál - ve. Ad te cla - má - mus,

éx - su - les, fí - li - i Hé - vae. Ad te su - spi - rá - mus,

ge-mén-tes et flén-tes in hac la-cri-má-rum vál-le. E-ja ér-go,

Ad-vo-cá-ta nó-stra, íl-los tú-os mi-se-ri-cór-des ó-cu-los

ad nos convér-te. Et Jé-sum, be-ne-dí-ctum frúctum véntris tú-i,

nó-bis post hoc ex-sí-i-um o-stén-de. O clé-mens,

O pí-a, O dúl-cis Vírgo Ma-rí-a.

V. Ora pro nobis sancta Dei Génitrix!
 R. Ut digni efficiámur promissionibus Christi!

Orémus. Omnipotens, sempiterna Deus, qui glóri-
 osae Virginis matris Mariæ corpus et ánimam, ut
 dignum Filii tui habitáculum effíci mererétur, Spiritu
 sancto cooperánte, praeparásti: da, ut cujus com-
 memorátione laetámur, ejus pia intercessióne, ab
 instántibus malis, et a morte perpétua liberémur. Per
 eundem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

*Imádkozzál érettünk Istennek szent Anyja!
 Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteire!*

*K ö n y ö r ő g j ü n k ! Mindenható örök Isten, ki a
 dicsőséges Szűz Máriának testét és lelkét, hogy szent
 Fiadnak méltó hajléka lenne, a Szentléleknek munkálko-
 dása által előkészítetted, add, hogy akik emlékezetén
 örvendezünk, kegyes könyörgése által minden ránk
 következő veszélytől és az örök haláltól megszabaduljunk.
 Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.*

MÁJUSI, JÚNIUSI ÉS OKTÓBERI ÁJTATOSSÁGOK

A keresztény hívek áhítata májust a Boldogságos Szűznek, júniust Jézus Szentséges Szívé-
 nek, októbert pedig ismét Szűz Máriának, mint a Rózsafüzér Királynéjának szenteli.

E hónapok minden napján esti ájtatosságot szoktak tartani a templomokban, mégpedig
 májusban és októberben a lorétói, júniusban a Jézus Szívéről szóló litániával, októberben
 pedig rózsafüzér imádkozással. Gyakran szentbeszéddel is.

A szentségkitételnek, a litániának és a szentségi áldásnak zenei része ugyanolyan, mint a
 rendes litániákon (l. 281. o.).

A kántor és a Kar készüljön föl erre a mindennapi énekes szolgálatra. Az énekrendet — leg-
 alább egy hétre előre — készítse el és a liturgikus énekek (szentségi énekek és Tantum ergo), vala-
 mint az ájtatosság elején és végén elhelyezendő népénekek bő választékával tegye változatossá
 ezeket az ájtatosságokat.

Jobb, rosszabb zeneszerzőink nagyon sok, émelítően érzelgős — sokszor zeneileg egészen
 értéktelen — latin vagy magyar Mária-énekeket írtak. Ezekkel — főleg városi templomainkban —
 a májusi és októberi litániákat szokták elárasztani, túlnyomólag szólisztikus előadásban, hang-
 versenyszerűen. Válogassa meg nagyon a kántor, milyen zenét enged föl kórusára. A Mária-zene-
 irodalomnak igen értékes termékei vannak, főleg ősi magyar szent énekeink közt. Ezekből és egyéb
 jó, nemes és nem elcsépelet művekből válogasson. Ne feledje, hogy az még nem elég minősítés, ha
 „sokaknak nagyon tetszik“. Minden templomi zenénktől Egyházunk megköveteli, hogy szent és
 művészi is legyen! Szólóhangszer szerepeltetésének — hacsak éneket nem kísér — semmi helye
 sincs istentiszteleteinken.

Nagyon alkalmasak ezek az esti litániák arra is, hogy előttük vagy utánuk rövid — legfel-
 jebb 10—15 perces — énekpróbát tartsunk a néppel (hetenként talán többször is). Természetesen
 a lelkipásztorral egyetértve és vele ezt előre megbeszélve, esetleg — ha ez lehetséges — az ő köz-
 vetlen közreműködésével is. Hiszen XI. Pius pápa kívánja, hogy „a papok vagy személyesen, vagy
 megfelelő szakemberek útján liturgiai és zenei képzésben részesítsék a híveket“. (Divini cultus
 sanctitatem 10.)

A rózsafüzér-imádságot is változatosabbá és hangulatosabbá tehetjük azzal, hogy minden
 tized elmádkozása előtt egy megfelelő tartalmú és hangulatú éneket állítunk be. Ennek meg-
 könnyítésére és egyúttal útmutatásul közöljük a rózsafüzér-titkokat és a hozzájuk illő Sz. V. Ú!
 énekek közül egyet-kettőt.

A) Az örvendetes olvasó titkai

1. Akit te, Szent Szűz, a Szentlélektől fogantál

21. Ó, fényességes szép hajnal; 12. Mennországi fényes hajnal; 14. Ó, nemes ékes liliom;
 165. Mária kis hajlékában; 166. Mennyből követ ma küldetett; 288. Boldogságos Krisztus
 Anyja vigadozzál (1. és 2. strófája).

2. Akit te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván hordoztál

185. Mária, Szűzanya Názaretből indul útnak (1. és utolsó strófája); 186. Tiszta szüzek
 szűz virága (7. és 8. strófája).

3. Akit te, Szent Szűz, a világra szültél

19. A szép Szűz Mária; 26. Midőn a Szűz magzatát; 29. Ó gyönyörű szép titokzatos éj;
 34. Szülte a Szűz szent Fiát; 35. Szűz Mária e világra nekünk.

4. *Akit te, Szent Szűz, a templomban bemutatnál*
163. Ki negyven nap előtt; 164. Ó Sion, templomod; 233. Itt a perc, az áldott; 234/h. Készen már az áldozat; 219. (fölejánlási strófa). Ma öltön szép mosolyt az ég.
5. *Akit te, Szent Szűz, a templomban megtaláltál*
68. Hol vagy édes Jézus; 146. Hol vagy én szerelmes; 149. Ó én Jézusom; 150. Uram Jézus légy velünk.

B) A fájdalmas olvasó titkai

1. *Aki érettünk vérrel vertékezett*
61. (1. strófa). A fényes Isten-arcot; 56. Bűnbánóknak menedéke; 74. Ó Jézus, Jézus (1. strófa).
2. *Akit érettünk megostoroztak*
61. (2. strófa). Ó Isten egyszülötte; 66. (2. és 3. strófa) Tekints, kérlek, szent sebére; 71. Keresztények sírjátok (1. és 3. strófa); 74. Ó Jézus, Jézus (2. és 3. strófa).
3. *Akit érettünk tövissel koronáztak*
70. (3. strófa) Virágoknak szép virága; 74. Ó Jézus, Jézus (7. strófa); 81. (6. strófa) Én téged nagy méltóságra.
4. *Aki érettünk a keresztet hordozta*
60. Hogyha hozzád járulunk; 57. Buzgó szívvel ünnepeljük; 76. Zengd, ó nyelv a győzedelmet; 78. Szívünk, lelkünk most kitarjuk.
5. *Akit érettünk keresztre feszítettek*
63. A keresztfához megyek; 70. Jézus, világ megváltója; 66. Bűnös lélek, sirasd, kérlek.

C) A dicsőséges olvasó titkai

1. *Aki halottaiból föltámadott*
85. Örvendjete, angyalok; 88. Krisztus föltámadott; 89. Krisztus, virágunk; 90. Örvendetes napunk támadt.
2. *Aki a mennybe fölment*
94. Galileai férfiak; 95. Krisztus a mennybe fölmene; 96. Krisztus mennybe fölmene.
3. *Aki nekünk a Szentlelket elküldötte*
99. Ó alkotó Lélek jövel; 100. Ó Szentlélek Ūristenünk; 102. Szentlélek Isten szállj le ránk.
4. *Aki téged, Szent Szűz, a mennybe fölvelt*
167. Felvitetett magas mennyországba; 168. Örülj, vigadj.
5. *Aki téged, Szent Szűz, a mennyben megkoronázott*
180. Dicsérjük Jézus szentséges Szűz Anyját; 191. Ó dicsőséges asszonyság; 193. Ó dicsőült szép kincs; 197. Ūdvözlég, ó szép; 289. Angyaloknak nagyságos asszonya.

A rózsafüzér ilyen énekes imádkozásának egy másik módja az, amelyet a Magyar Kórus 1946—63. száma hoz: külön e célra írt és egyházhatóságilag jóváhagyott titok-verseket közül két sorozatban. Ezek a szövegek az Sz. V. U! közkezdelt dallamaira énekelhetők.

E különféle módokkal — hol az egyiket, hol a másikat alkalmazva — bizonyára hangulatosabbá és bensőségesebbé tudjuk tenni rózsafüzér-ájtatosságainkat.

SZENTÓRA

Az Oltáriszentség tiszteletének és imáadásának kedvelt módja a szentóra-ájtatosság. Ennek keretében — ahogy Rómában végzik — Szentségkítétel után három, esetleg négy elmélkedési pont (imádság) hangzik el a szószékről vagy az oltár mellől. Az elmélkedést néhány perces csend követi, majd megfelelő ének. Az énekeket a kántornak előre meg kell beszélnie a pappal, hogy az elmélkedés és az ének lehetőleg összhangban legyen. (Ne mindig csak az énekek 1. versszakára gondoljunk!)

Befejezésül megfelelő felajánló vagy engesztelő ima után következik a szentségi áldás (1. 287. o.). Záró éneknek igen alkalmas az eucharisztikus himnusz (Sz. V. U! 280. B).

2. RITKÁBBAN ELŐFORDULÓ SZERTARTÁSOK

A SZENTLÉLEK SEGÍTSÉGÜL HÍVÁSA

A Szentlélek segítségül hívása mindig a mise vagy a szertartás elején történik éspedig vagy a Veni Sancte antifónával (ez nem azonos a Veni Sancte sequentiával!) vagy a Veni Creator himnusszal. Éppen ezért a kántor (karnagy) megbeszéli a pappal, melyiket fogja intonálni, hogy abból készüljön el a Kar.

Csendítésre megszólal az orgona és játszik, míg a pap az oltárhoz ér. Legjobb, ha az intonációt előre játssza, hogy a Kar mindjárt a kellő magasságban átvegye az éneket.

A pap intonációja után a Kar folytatja és végigéneklí az antifónát, illetőleg a himnuszt.

Veni Sancte

Jöjj Szentlélek, töltsd el a te híveidnek a szívét, és a te szeretelednek a tüzét bennük gyullaszd fel: aki az összes nyelvek különbözőségén keresztül, a nemzeteket a hit egységében egyesítetted.

Pap: Vé - ni Sán - cte Spí - ri - tus,* *Kar:* ré - ple tu - ó - rum

Ant. 8.

cór - da fi - dé - li - um, et tú - i a - mó - ris

in é - is í - gnem ac - cén - de:

qui per di - ver - si - tá - tem lin - guá - rum cun - ctá - rum,

gén - tes in u - ni - tá - te fí - dé - i con -

gre - gá - sti. T. P. Al - le - lú - ja, al - le - lú - ja.

Veni Creator

1. Jöjj alkotó Lélek, Tiédnek elméjét látogasd meg: — Töltsd el felső (égi) kegyelemmel a szíveket, melyeket te alkottál. — 2. Akit úgy hívnak: Vigasztaló, — A magasságos Istennek ajándéka, — Élő forrás, tűz, szeretet, — És lelki kenet. — 3. Te hétszeres ajándék, — Ujja az atyai jobbnak, — Te erős ígéretek az Atyának, — Beszéddel gazdagít a az ajkakat. — 4. Gyűjts fényt az érzelmeknek, — Önts szeretetet a szívekbe, — Gyarlóságait a testünknek — erőddel segíts eltűnni. — 5. Az ellenséget űzd messzire, — Békességet adj hamar, — Vezérünk ha így előttünk jársz, — Kerüljünk minden ártalmast. — 6. Általad ismerjük meg az Atyát, — És ismerjük meg a Fiút, — És téged mindkettőnek szent Lelkét — higgyünk minden időben. — 7. Atyaistennek légyen dicsőség, — És a Fiúnak, aki halottaiból — Feltámadt és a Vigasztalónak, — Örökkön örökké. Amen.

1. Vé - ni Cre - á - tor Spí - ri - tus,* Mén - tes tu - ó - rum 1.
 2. Qui dí - ce - ris Pa - rá - cli - tus, Al - tís - si - mi dó - 2.
 3. Tu se - pti - fór - mis mú - ne - re, Digi - tus pa - tér - nae 3.
 4. Ac - cén - de lú - men sén - si - bus, In - fún - dea - mó - rem 4.

Hymn.
8.

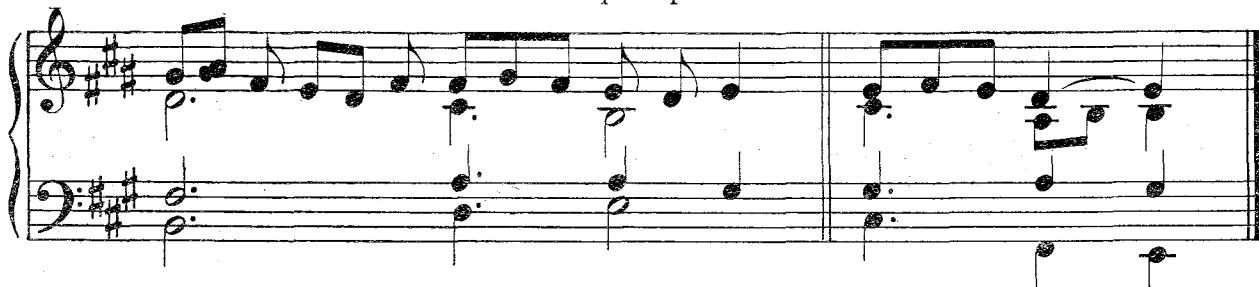
5. Hóstem re - pél - las lón - gi - us, Pa - cémque dó - nes 5.
 6. Per te sci - á - mus da Pá - trem, No - scá - mus át - que 6.
 7. Dé - o Pá - tri sit gló - ri - a, Et Fí - li - o, qui a 7.

1. ví - si - ta: Im - ple su - pér - na grá - ti - a 1.
 2. mum Dé - i, Fons ví - vus, i - gnis, cá - ri - tas, 2.
 3. dex - te - rae, Tu - rí - te pro - mís - sum Pá - tris, 3.
 4. cór - di - bús, In fír - ma nó - stri cór - po - ris 4.

5. pro - tí - nus: Du - ctó - re sic te praé - vi - o, 5.
 6. Fí - li - um, Té - que u - tri - ús - que Spí - ri - tum 6.
 7. mór - tu - is Sur - ré - xit, ac Pa - rá - cli - to, 7.

1. Quae tu cre - á - sti pé - cto - ra. 2.
 2. Et spi - ri - tá - lis ún - cti - o. 3.
 3. Ser - mó - ne dí - tans gút - tu - ra. 4.
 4. Vir - tú - te fír - mans pér - pe - ti. 5.

5. Vi - té - mus ó - mne nó - xi - um. 6.
 6. Cre - dá - mus ó - mni tém - po - re. 7.
 7. In sae - cu - ló - rum saé - cu - la. A - men.

Az antifóna vagy himnusz befejeztével a pap éneklí, és a Kar felel:

Ÿ. Emitte Spiritum tuum, et creabuntur.
(T. P. Allelúja.)

Küldd el Lelkedet és életre kelnek. (Alleluja!)

Ŧ. Et renovabis fáciem térrae. (T. P. Allelúja.)

És megújítod a föld színtét. (Alleluja!)

Orémus. Deus, qui corda fidélium Sáncti Spiritus illustratióne docuisti: da nobis in eódem Spiritu récta sápere, et de ejus semper consolatióne gaudére. Per Christum Dóminum nostrum.

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Isten, aki híveid szívet a Szentlélek felvilágosítása által oktattad, add meg nekünk, hogy ugyanazon Lélekben a jót megszeressük és az ő vigasztalásában mindig örvendjünk. Krisztus Urunk által. Amen.

Ŧ. Amen.

Ezután következik a szentmise vagy más szertartás.

(Amennyiben a Kar még nem tudott volna megbírkózni a Veni Sancte vagy a Veni Creator latin énekeivel, úgy átmeneti szükségmegoldásként énekelhetünk megfelelő magyar népéneket. Sz. V. U! 99. Ó alkotó Lélek jövel; 100. Ó Szentlélek Úristenünk; 102. Szentlélek Isten szállj le ránk. Ez utóbbinak a dallamára a Veni Creator latin szövege is énekelhető.)

PÜSPÖKFOGADÁS

Ha valamely szertartást püspök végez ünnepélyesen, akkor a szertartás előtt a papság a templom bejáratánál körmenetileg várja a püspököt.

Amikor a papság a sekrestyéből körmenetileg kivonul a fogadásra, azalatt nem kell semmit sem énekelni, sem orgonálni. Némelykor azonban — hely és körülmény szerint — az áhítat fokozására nagyon alkalmas lehet az orgona művészi játéka, esetleg az alkalomnak megfelelő magyar népének beiktatása.

Amikor a püspök megérkezett és áldást osztva ünnepélyesen bevonul a templomba — ilyenkor jelzést adnak a csengővel, vagy a kórusról kell figyelni a menet megindulását —, az orgona ünnepélyesen játszik, vagy a Kar éneklí az Ecce sacerdos magnus responsoriumot ill. a Sacerdos et Pontifex antifónát.

A Caeremoniale Episcoporum szerint a püspök bevonulására csak ünnepélyes orgonajáték van előírva. Az esztergomi rituale is csak a bérmálással kapcsolatban írja elő az Ecce Sacerdot. Nálunk Magyarországon azonban általános szokás, hogy valahányszor ünnepélyesen bevonul a püspök a templomba, mindannyiszor énekeljük az Ecce sacerdos magnus-t vagy a Sacerdos et Pontifex-et.

(Itt ünnepélyes recitáló tónusban az Ecce Sacerdos responsoriumot és a rövidebb és könnyebb dalamú Sacerdos et Pontifex antifónát hozzuk.)

Responsorium

Íme a nagy pap, aki napjaiban tetszett az Istennek. Ezért esküinek erejével tette meg őt az Úr, hogy emelkedjék a nép fölé. Áldását az összes nemzeteknek adta rá és örökségét megerősítette fölötte. Dicsőség . . .

Ec-ce sa-cér-dos mágnus, qui in di-é - bus sú - is

Resp.
5.

Musical notation for the first system, featuring a vocal line and a piano accompaniment in G major.

plá-cu-it Dé-o.* I-de-o ju-re-ju-rán-do fé-cit il - lum

Musical notation for the second system, continuing the vocal line and piano accompaniment.

Dó-mi-nus cré-sce-re in plé-bem sú - am. T.P. Al - le - lú - ja.

Musical notation for the third system, including the 'T.P.' (Tutti) section.

V Be-ne-di-cti-ó-nem ó-mni-um gén-ti-um dé - dit il - li,

Musical notation for the fourth system, featuring a vocal line and piano accompaniment.

et te-sta-mén-tum sú - um confirmávit súper cá - put é - jus.*

Musical notation for the fifth system, concluding the piece.

I - de - o ju - re - ju - rán - do fé - cit íl - lum Dó - mi - nus

cré - sce - re in plé - bem sú - am. T.P. Al - le - lú - ja.

Gló - ri - a Pá - tri, et Fí - li - o, et Spi - rí - tu - i Sán - cto.*

I - de - o ju - re - ju - rán - do fé - cit íl - lum Dó - mi - nus

cré - sce - re in plé - bem sú - am. T.P. Al - le - lú - ja.

Antifóna

Pap és főpap és erények mestere, te jó pásztor a nép között, így tetszettel az Úrnak.

1. Sa - cér - dos et Pón - ti - fex * et vir - tú - tum ó - pi - fex,

pá - stor bó - ne in pó - pu - lo, sic placu - í - sti Dó - mi - no.

T.P. Al - le - lú - ja.

A responsorium vagy az antifóna elének-
lése (esetleg ismétlése) után az orgona ünne-
pélyesen játszik, amíg a püspök magára ölti az
egyházi ruhákat és megkezdi a szentmisét vagy
más istentiszteletet.

Püspökfogadásra alkalmas népének az Sz.
V. U! 258. Isten hozta hív nyájához. Alkalmas
ének lehet ilyenkor még a Christus vincit is
(l. 326. o.).

Ha azonban a püspök bevonulása valamelyik templomban nem istentisztelettel kapcsolat-
ban, hanem hivatalos látogatás céljából történik, akkor az antifóna (vagy az Ecce Sacerdos)
után következnek az alábbi versikulások és oratio, amelyekre a Kar felel.

- V. Protector noster aspice, Deus.
 R. Et respice in fáciem Christi tui.
 V. Sálvum fac servum tuum.
 R. Deus meus sperántem in te.
 V. Mitte ei Dómine auxiliúm de sancto.
 R. Et de Sion tuére eum.
 V. Nihil proficiat inimicus in éo.
 R. Et fílius iniquitátis non appónat nocére éi.
 V. Dómine exáudi oratiómem meam.
 R. Et clamor meus ad te véniat.
 V. Dóminus vobiscum.
 R. Et cum spíritu tuo.

Védelmézőnk tekints ráánk, Isten.
És tekints a te felkentéd arcára.

Üdvözítsd a te szolgádat.
Istenem, aki tebenned bízik.

Küldj neki, Uram, segítséget a te szentélyedből.
És Sionból oltalmazd őt.

Semmire se menjen az ellenség övele.
És a gonoszság fia ne merészellen ártani neki.

Uram, hallgasd meg könyörgésemet.
És kiáltásom jusson eléd.

Az Úr legyen veletek.
És a te lelkeddel.

Orémus. Omnipotens sempitérne Deus, qui facis mirabilia magna solus, praetérnde super hunc fámulum tuum, et cunctas congregatiónes illi commissas, spiritum grátiae salutáris: et ut in veritate tibi compláceat, perpétuum ei rórem tuae benedictiÓnis infúnde. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Ezután a Kar énekel egy antifónát a templom védőszentjéről a megfelelő versiculussal és responsummal (l. a keresztjáró napokat 247. o.), majd a püspök elénekli a szentről szóló oratiót, amelyre Amennel felel a Kar. Ezután a püspök ünnepélyesen áldást ad (l. 23. o.) és kivonul a templomból. Ezalatt az orgona ismét ünnepélyesen szól, vagy megfelelő alkalmi éneket énekeltekünk, pl. Christus vincit (l. 326. o.).

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Mindenható örök Isten, aki egyedül cselekszel csodálatos nagy dolgokat, terjeszd ki ezen szolgád fölött és a rád bízott egész gyülekezet fölött a te üdvösséges kegyelmednek lelkét: és hogy igazságban neked tetszésedre legyen, a te áldásodnak örök harmatát áraszd rád. Krisztus Urunk által. Amen.

BÉRMÁLÁS

A bérmálás szentségét a püspök (vagy pápai felhatalmazás esetén a felszentelt pap) rendszerint szentmisével kapcsolatban szolgáltatja ki, bár manapság gyakori eset, hogy délután, szentmise nélkül is bérmál. A bérmálás nemcsak a bérmálkozók ünnepe, hanem — éppen a főpásztor látogatása miatt — az egész plébániáé és az egyházközségé. Illő, hogy erre az alkalomra a Kar és kántor (karnagy) is méltóképpen felkészüljön.

Ha valamelyik egyházmegyében a bérmálással kapcsolatban az egyházi énekekre is volnának előírások, akkor azokhoz tartja magát a Kar és a kántor (karnagy).

Rendes körülmények között a bérmálás a következőképpen történik:

1. Püspökfogadás (l. az előző fejezetet).

2. Szentmise. Ilyenkor majdnem mindig csendes misét mond a püspök, az áldást esetleg énekelve adja (l. 23. o.).

Szentmise alatt a Szentlélekről szóló énekekből is válogassunk, de az esetleges aznapi ünnepet is vegyük figyelembe. (Pl. Mária-ünnep stb.)

A püspök — vagy az általa megbízott pap — minden bérmálás alkalmával beszédet is intéz a bérmálkozókhoz és esetleg a bérmaszülőkhöz, mégpedig vagy evangélium után, vagy bérmálás előtt, vagy bérmálás után. Ezt tehát előre meg kell érdeklődni, hogy a beszédre az orgona és a Kar elhallgasson.

3. Bérmálás. A püspök fehér palástot ölt, majd az oltár előtt állva intonál, és a Kar felel:

V. Spiritus Sanctus supervéniat in vos, et virtus Altíssimi custódiat vos a peccátis.

R. Amen.

V. Adjutoriúm nostrum in nómine Dómini.

R. Qui féccit caelum et terram.

V. Dómine exáudi oratiómem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobiscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus. Omnipotens sempitérne Deus, qui regeneráre dignátus es hos fámulos tuos ex aqua et Spírítu Sancto; quique dedisti eis remissionem ómnium peccatórum; emítte in eos septifórmem Spírítum tuum Sanctum Paraclitum de caelis.

R. Amen.

Spírítum sapientiae, et intellectus.

R. Amen.

Spírítum consillii, et fortitúdinis.

R. Amen.

Spírítum scientiae, et pietátis.

R. Amen.

Adimple eos Spírítu timóris tui, et consigna eos signo crúcis Christi, in vitam propitiátus aetérnam. Per eundem Dóminum . . .

R. Amen.

A szentlélek szálljon rátok, és a Magasságbelinek ereje örizzen meg benneteket a bűntől.

Segítségünk az Úr nevében.

Aki alkotta az eget és a földet.

Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

És kiáltásom jusson elédbe.

Az Úr legyen veletek.

És a te lelkeddel.

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Mindenható örök Isten, aki újjáteremteni méltóztattál ezeket a szolgálóidat vízből és Szentlélekből; és aki megadtad nekik összes bűneiknek bocsánatát; küldd le rájuk hétajándékú Lelkedet, a Szent Vigasztalót a mennyekből. Amen.

A bölcsesség és értelem lelkét.

Amen.

A tanács és erősség lelkét.

Amen.

A tudomány és jámborság lelkét.

Amen.

Töltsd el őket a te félelmed Lelkével, és jelöld meg őket Krisztus keresztjének jelével, az örök életre kegyesen. Ugyanazon . . .

Ezután a körben felállított bérmálandókhoz megy — vagy a bérmálkozók járulnak a püspök elé — és minden egyest külön megbérmál.

Ezt a bérmálás alatti időt közös imádsággal, halk és finom orgonajátékkal és a Kar (nép) énekével illik kitölteni. Az orgonás megfelelő preludiumokat tart készenlétben, a Kar pedig a Szentlélekről szóló, vagy más, Istent dicsérő énekeket ad elő, akár latinul, akár magyarul.

Miután a püspök az összes bérmálkozókat megbérmálta, visszatér az oltárhoz és megmossa a kezét.

Ekkor a Kar énekli a következő antifónát:

Erősítsd meg, Isten, amit bennünk műveltél, a te szent templomból, amely Jeruzsálemben van. Dicsőség az Atyának ...

Con-fir-ma hoc Dé - us * quod o - pe - rá - tus es in

Ant.
8.

nó - bis, a tém-plo sán-cto tú - o, quod est in Je - rú - sa - lem.

V. Gló-ri-a Pá-tri, et Fí-li-o, et Spi-rí-tu-i Sáncto. R. Sí-cut é-rat in

principio, et nunc, et sém - per, et in saécula saecu - ló - rum. A - men.

Ismétlendő a „Confirma“ a Ps.-ig.

Ezután a püspök intonál:

☩. Osténde nobis Dómine misericórdiam tuam.

☩. Et salutáre tuum da nobis.

☩. Dómine exáudi oratiómem meam.

☩. Et clamor meus ad te véniat.

☩. Dóminus vobiscum.

☩. Et cum spírítu tuo.

Orémus. Deus, qui Apóstolis tuis dedisti Spírítum, et per eos, eorumque successorés, céteris fidélibus tradéndum esse voluísti; réspice propítius ad humilitátis nostrae famulátum, et praésta; ut eórum corda, quorum frontes sacro chrísmate delinivimus, et signo sanctae Crúcis signávimus, Spírítus Sanctus in eis supervéniens, templum glóriae suae dignánter inhabitándo perficiat: qui cum Pátre et eódem Spírítu Sancto vivis et régnas Deus, in saécula saeculórum.

☩. Amen.

Ecce sic benedicétur omnis homo, qui timet Dóminum.

Benedicat vos Dóminus ex Sion, ut videátis bona Jerúsalem ómnibus diébus vitae vestrae, et habeátis vitam aetérnam.

☩. Amen.

Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmadat.

És a te üdvösségedet add nekünk.

Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

És kiáltásom jusson elédbe.

Az Úr legyen veletek.

És a te lelkeddel.

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Isten, aki apostolaidnak megadtad a Szentlelket, és azt akartad, hogy általuk és utódaik által a többi hívő is megkapja; tekintsd kegyesen a mi alázatos szolgálatunkra, és add meg, hogy azoknak a szíveit, akiknek a homlokát a szent krizmával megkentük és a szent kereszt jelével megjelöltük, ugyanaz a Szentlélek rájuk szállva és bennük lakva kegyesen az ő dicsőségének templomává avassa. Aki az Atyával ...

Íme így áldatik meg minden ember, aki féli az Urat.

Áldjon meg benneteket az Úr Sionból, hogy lássátok Jeruzsálem javait éltetek minden napján, és bírjátok az örök életet.

Amen.

4. A bérmálás befejeztével a püspök kivonulására az orgona újra ünnepélyesen játszik, vagy ide illő, alkalmas énekeket énekeltek. (L. püspök kivonulása 305. o.)

* * *

A püspökfogadásnál és bérmálásnál előforduló egészen ritka responsumokat (előzetes megállapodás után) az asszisztencia is vállalhatja.

Ugyanez megtehető — ha van asszisztencia — más ilyenfajta ritka versiculusoknál is.

ESKÜVŐ

Az esküvőnek a liturgiában nincs hivatalosan előírt egyházi zenéje vagy zenei kerete. Mégis, a házasságkötés pillanatának fontossága, nagy hordereje és főleg szentségi méltósága miatt iparkodjunk az esküvőt külsőleg is, az egyházi zenével is minél ünnepélyesebbé, bensőségebbé és főleg áhítatosabbá tenni.

Mint hogy az esküvő szentségkiszolgáltatás és istentisztelet, itt is érvényesek az egyházi zenére vonatkozó törvények és előírások (l. 7. o.). Szigorúan tilos bármiféle profán művet, operai nászindulókat játszani vagy ilyeneket énekelteni. Mellőzni kell a világias hatású (ézelgős románcszerű, szentimentális szerénádszerű, álmagyar nótászerű, bravuráriszerű stb.) műveket mind az orgonán, mind az énekekben.

Az esküvő zenei rendje így alakul:

A násznép bevonulása alatt legyen komoly, ünnepélyes orgonajáték. Esetleg egy alkalmi éneket is énekeltehetünk, pl. Sz. V. U! 257. Örvendezzünk, jertek 1. strófáját.

Miután a násznép elhelyezkedett, a pap kivonul az oltárhoz és a leckeoldalról a jegyesekhez fordul. Ekkor az orgona elhallgat, a pap kivészi a jegyesektől a házassági nyilatkozatot, aminek hangosan és ünnepélyesen illik történnie. (E nyilatkozattal szolgáltatják ki a jegyesek egymásnak a házasság szentségét.)

Ezután a pap megáldja a gyűrűket és a jegyesek ujjára húzza, majd oratiókat, zsoltárt és Pater noster-t imádkozva megáldja őket és a stórával átköti kezüket.

Ezalatt vagy az orgona halkán játszik, vagy ide illő éneket énekeltetünk akár a Kar által, akár az egész násznéppel, akár — különleges és indokolt esetben — szólóban. Ez az ének Istent dicsőítő, kegyelmét kérő, vagy a Boldogasszonyról szóló ének legyen. Nagyon idekivánczó énekek: Sz. V. U! 195. Te vagy földi éltünk 1. és 2. strófája; 196. Üdvözlégy Mária 1. strófája; főleg pedig a 159. Ó édes Jézus 3. strófája: Ó édes Jézus, keresztény családok szent királya. (Ez utóbbi ének egynémely vidéken espereskerületi határozattal van előírva esküvők alkalmával.)

Az esketési imák és áldások végeztével ősi magyar szokás szerint a jegyesek megesküsznek. Miután tehát a pap a jegyesek kezét a stólával átkötötte, az orgona elhallgat, hogy a jegyesek hangosan mondhassák az esküt, és azt a körülállók is hallhassák. Az eskü után a pap rövid intelmet (beszédet) intéz hozzájuk, tehát ez alatt sincs sem ének, sem orgona.

A beszéd végeztével a pap vezetésével az új házaspár és a násznép kivonul a templomból, az orgona megint ünnepélyesen és komolyan játszik, vagy a Kar énekel. Alkalmos népének az említettekén kívül még az Sz. V. U! 190. Ó áldott Szűzanya, vagy 193. Ó dicsőült szép kincs.

NÁSZMISE

Esküvőt lehet szentmisével kapcsolathat is tartani, sőt az Egyház óhajtja, hogy a házasságkötés lehetőleg szentmisével kapcsolatban történjék. Esküvő alkalmára külön votív-mise van a misekönyvben, az ún. nászmise (Missa pro sponso et sponsa). Ilyenkor az esküvő megelőzi a nászmisét, teljesen a fent leírt módon és zenei utasításokkal. Esküvő után következik a nászmise, amelynek egyházzenei rendje már a rendes előírások szerint folyik.

A nászmisében nincs Glória és nincs Credo. Ha ez a votív-mise nem mondható, akkor az illető naptól függ, hogy van-e Glória és Credo (l. 19. o.). A szentmisét kísérő énekek közül válasszuk ki az ünnepélyesebbeket, örvendezőket és legkedveltebbeket.

A nászmise két helyen tér el a mise rendes menetétől, de ez nem érinti a Kar énekét vagy az orgona játékát. Közvetlenül Pater noster után és a mise végén, a Deo gratias után a pap a jegyesek felé fordulva imádkozik fölöttük és megáldja őket. A Karnak azonban nem kell erre tekintettel lennie, ez alatt énekelhet, és az orgona játszhatik.

ORGONASZENTELÉS

Bár az esztergomi rituále szerint az orgonaszentelés nem szükségszerűen énekes szertartás, mégis illik, hogy az Anyaszentegyháznak az egyetlen hivatalos és sajátos hangszerét, a hangszerek királynőjét, az orgonát énekes keretben és énekelve szenteljük fel.

Bevezetésül az elején Veni Sancte tartható (l. 298. o.), vagy más alkalmas, Istent dicsérő és ünnepi jellegű ének adható elő. Alkalmos népének itt esetleg az Sz. V. U! 257. Örvendezzünk, jertek. Most orgona nélkül énekelünk. Az orgona csak a szentelés után szólaljon meg.

A Veni Sancte, vagy bevezető ének után következik a tulajdonképpeni szentelés. A pap kíséretével felmegy az orgonakarzatra — de a szentélyből is elvégezheti a szertartást az orgona felé fordulva —, intonál és a Kar felel.

V. Adjutoriū nostrum in nōmine Dōmini.

A mi segítségünk az Úr nevében van.

R. Qui fēcit caelum et terram.

Aki alkotta a mennyet és a földet.

Most a Kar éneklé a 150. zsoltárt: „Laudate Dōminum in sanctuārio ejus“ (lásd 220. o.). A karváltakozást a helyi körülményeknek legmegfelelőbbben osztjuk be. Vagy a Kar és a papság, vagy két félkar, vagy szólista és egész Kar váltakozik.

A zsoltár végeztével a Kar felel a pap intonációira:

V. Laudate Dominum in tympano et choro.

Dicsérjétek az Urat dobbal és karokkal.

R. Laudate eum in chōrdis et órgano.

Dicsérjétek őt húrokkal és orgonával.

V. Dōminus vobiscum.

Az Úr legyen veletek.

R. Et cum spīritu tuo.

És a te lelkeiddel.

Orémus. Deus, qui per Moysen fāmulum tuum tubas ad canéndum super sacrificiis, nōmini tuo offerēdis, fācere praeceptisti, quique per filios Israel in túbis et cymbalis laudem tui nōminis decantāri voluisti: bene f̄ dic, quaésumus, hoc instrumentum organi, cultui tuo dedicātum; et praesta ut fideles tui in cānticis spīrituālibus jubilāntes in térris, ad gāudia aetérna pervenire mereāntur in caelis. Per Dōminum.

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Isten, aki Mózes szolgáló által elrendelted, hogy a nevednek bemutatott áldozatok alatt harsonák szóljanak, és úgy akartad, hogy Izrael fiai neved dicséretére harsonkákkal és cintányérokkal énekeljenek: áldd meg, kérünk, ezt az orgonát, amelyet a te szolgálatodra szentelünk; és add, hogy híveid lelki énekekkel örvendezve a földön, az örök örömeikre érkezzenek a mennyben. A mi Urunk . . .

R. Amen.

Ezzel a szentelés véget ért. Illik, hogy ezután az orgona ünnepélyesen megszólaljon és művészi számokkal kezdje meg szent hivatását. Az orgonaszámok között a Kar is ünnepélyes jellegű énekeket adjon elő.

HARANGSZENTELEÉS

A harangszentelés sem énekes szertartás, de mégis illik, hogy minél ünnepélyesebbé tegyük az ének által és a Kar részvételével is. Ezt az aktív bekapcsolódást kétféleképpen érhetjük el.

a) A pap csendben imádkozza az előírt hét zsoltárt (bűnbánati jellegűek), a versiculosokat és a két hosszú oratiót s ezalatt a Kar a zsoltárok tartalmának és hangulatának megfelelő énekeket énekel. (Bő anyagot készítsen elő a kántor, mert hosszú a hét zsoltár és az oratio.) Pl. Sz. V. U! 53. Könyörülj Istenem és 52. Hallgasd meg, hallgasd meg. (Ennek húsz versszaka közül válasszunk ki a 7., 8., 10., 13., 16., 17., 19. strófák közül egynéhányat, mert ezekben találunk utalásokat a harang hivatására és az oratiók tartalmára.) Elénekelhetjük az Asperges-t is, mert ez is előfordul a szentelő imák vége felé, amikor a pap meghinti a harangot szentelt vízzel. A végén ne mulasszuk el elénekeltetni a Zeng a harang 1. és esetleg 2. és 7. strófáját.

b) De bekapcsolódhatnak a Kar a szentelés szertartásába úgy is, hogy a hét zsoltárt a papal együtt váltakozva, egyenletes recitáló hangon és egyöntetűen mondja, és felel a pap intonációira. A hét zsoltár szövege megtalálható minden papi breviáriumban; előzőleg valamelyik pap által kerestessük ki magunknak. A hetedik zsoltár után a következő szokásos intonációk és responsumok következnek:

Ű. Kyrie eléison.

Ŕ. Christe eléison.

Ű. Kyrie eléison.

Pater noster.

Ű. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

Ŕ. Sed libera nos a málo.

Ű. Sit nómen Dómini benedictum.

Ŕ. Ex hoc nunc et úsque in saeculum.

Ű. Dómine exaudi oratiónem meam.

Ŕ. Et clamor meus ad te véniat.

Ű. Dóminus vobíscum.

Ŕ. Et cum spírítu tuo.

Orémus. . . . Per omnia saecula saeculorum.

Ŕ. Amen.

Uram irgalmazz!

Krisztus kegyelmezz!

Uram irgalmazz!

Miatyánk . . .

És ne vigy minket a kísértésbe.

De szabadíts meg a gonosztól.

Legyen áldott az Úr neve.

Mostantól mindörökké.

Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

És kiáltásom jusson el hozzád.

A végén ugyancsak énekeltessük el a Zeng a harang egy-két strófáját.

TERMÉSBETAKARÍTÁSI HÁLAÁJTATOSSÁG

Ez új, nem kötelező ájtatosság, de nagyon alkalmas arra, hogy a hívekben az Úr Istenhez való ragaszkodás, a hálaadás és az alamiználkodás erénye megnövekedjék. Ennek az ájtatosságnak még nincs is meghatározott és kötelező formája, helyi vonatkozású ötleteknek és elemeknek még bő tere nyílik. A sokféle lehetőségnek egy vázát itt hozzuk az esztergomi Praeerator szerint.

Az ájtatosságot legegyszerűbb termésbetakarítás után valamelyik vasárnap délután litániával egybekötve megtartani.

A pap fehér palástban az oltárhoz vonul, és letérdel. A Kar a loretoi litániát énekle. A „Szentéges Szűz Mária“ invokációra elindul a körmenet oda, ahová a szegények felsegélyezésére és a téli inségakcióra a hívek részéről felajánlott különféle terményeket összegyűjtötték és oltárt állítottak.

A kijelölt helyhez érve befejezik a litániát, ha ez útközben még nem történt volna meg; következik a Mária-antifóna a könyörgéssel, beszéd és a termények megáldása. Ezután a pap a Te Deum-ot intonálja, a Kar folytatja (l. 310. o.), és ezt énekelve vonul vissza a körmenet. A templomban a pap a Te Deum könyörgését énekle, majd utána következik szentségi áldás (l. 287. o.). Az egész ájtatosság a pápai és nemzeti himnusszal fejeződik be.

Alkalmas énekek, amelyeket akár a litánia előtt bevezetésül, akár közvetlenül a terménymegáldás előtt és után, vagy akár a végére helyezhetünk el, a következők: Sz. V. U! 220. Áldozattal járul hozzád (1. és 2. strófa); 233/e Felajánljuk néked (mindkét strófa); 233/g (2. strófa); Mit adhatnék viszonzásul; 234/a Összegyűltünk áldozatra; 234/b Dicsőség a magasságban (mindkét strófa); 268. Te hozzád kiáltok (különböző strófái, de különösen a 6. Legyen szent áldásod igaz munkámon); 257. Örvendezzünk, jertek (1. és 2. strófa).

7. Sán - ctus Dó - mi - nus Dé - us Sá - ba - oth.

8. Pléni sunt caéli et tér - ra majestátis gló - ri - ae tú - ae.

9. Te glo - ri - ó - sus Apo - sto - ló - rum chó - rus:

10. Te pro - phe - tá - rum lau - dá - bi - lis nú - me - rus:

11. Te mártýrum can - di - dá tus láu - dat e - xér - ci - tus.

12. Te per ór - bem tér - rá - rum sán - cta con - fi - té - tur Ec - clé - si - a:

13. Pá - trem im - mén - sae ma - je - stá - tis: 14 Venerándum

tú - um vé - rum et ú - ni - cum Fí - li - um: 15. Sán - ctum quóque

Pa - rá - cli - tum Spí - ri - tum. 16. Tu Rex gló - ri - ae, Chrí - ste.

17. Tu Pá - tris sem - pi - tér - nus es Fí - li - us. 18. Tu ad liberándum susce -

ptú - rus hó - mi - nem, non horruísti Ví - gi - nis ú - te - rum.

19. Tu de - ví - cto mór - tis a - cú - le - o, aperuísti cre - dén - ti - bus

ré-gna cae-ló - rum. 20. Tu ad déx-te - ram Dé-i sé - des,

in gló-ri - a Pá - tris. 21. Jú-dex cré-de-ris és-se ven-tú - rus.

22 Te érgo quaésumus, tú - is fá - mu - lis súb - ve - ni,

quos praetiósó sán-gui-ne red-e - mí - sti. 23. Ae-tér - na fac

cum sán-ctis tuis in glória nu-me-rá - ri. 24. Sál-vum fac pópulum túum

Dó-mi - ne, et bé - ne - dic hae - re - di - tá - ti tú - ae.

25. Et ré - ge é - os, et ex - tól - le il - los ús - que in ae - tér - num.

26. Per síngu - los dí - es, be -
 27. Et laudámus nómen túm in saé - cu - lum, et in
 28. Dignáre Dómine dí - e í - sto, síne peccáto

ne - dí - ci - mus te.
 saé - cu - lum saé - cu - li. 29. Miserére nó - stri Dó - mi - ne,
 nos cu - sto - dí - re. 30. Fíat misericórdia túa Dómi - ne sú - per nos,

mi - se - ré - re nó - stri.
 quemádmodum spe - rá - vi - mus in te. 31. In te Dó - mi - ne

spe - rá - vi: non con - fún - dar in ae - tér - num.

Ennek befejeztével a pap énekli:

- ☩. *Benedicámus Patrem et Fílium cum Sancto Spíritu.* *Áldjuk az Atyát és Fiút a Szentlélekkel.*
 ☩. *Laudémus et superexaltémus eum in saécula.* *Dicsérjük és magasztaljuk őt örökké.*

(Ezek a versiculusok és responsumok sohasem, tehát húsvéti időben sem kapnak Alleluját.)

Némely egyházmegyében ehelyütt még a következő versiculusok és responsumok is éneklendők:

- ☩. *Benedictus es Dómine in firmamento caéli.* *Áldott vagy, Uram, az ég magasságában.*
 ☩. *Et laudábilis, et gloriósus, et superexaltátus in saécula.* *Dicsérendő és dicsőséges és magasztalandó örökre.*
 ☩. *Dómine exáudi oratiómem meam.* *Uram, hallgasd meg könyörgésemet.*
 ☩. *Et clamor méus ad te véniat.* *És kitértádom jussom elédbe.*
 ☩. *Dóminus vobíscum.* *Az Úr legyen veletek.*
 ☩. *Et cum spíritu tuo.* *És a te lelkeddel.*

Orémus. Deus, cujus misericórdiae non est númerus, et bonitátis infinitus est thesáurus: piíssimae majestáti tuae pro collátis donis grátias ágimus, tuam sémpet cleméntiam exorántes, ut qui peténtibus postuláta concédís, eósdem non déserens, ad praémia futúra dispónas. Per Christum Dóminum nostrum.

☩. *Amen.*

K ö n y ö r ö g j ü n k ! Isten, kinek irgalmassága megszámlálhatatlan, és jószágának kincse véghetetlen; háldt adunk szent fölségednek minden ajándékaidért, és kegyességed előtt szüntelenül esdekelünk: hogy ki a hozzád folyamodók kérését teljesíted, őket soha el nem hagyva, az örökké tartó jutalmakra vezesd. Krisztus Urunk által. Amen.

Ezután az orgona ünnepélyesen játszik, vagy megfelelő éneket énekeltetünk. Itt van helye a pápai, — illetve a nemzeti — himnusz eléneklésének is.

Assisi Szent Ferenc Naphimnusza

*Mindenható, fölséges és jóságos Úr,
Tiéd a dicséret, dicsőség és imádás
És minden áldás.
Minden egyedül Téged illet, Fölség,
És nem méltó az ember, hogy nevedet kimondja.*

*Áldott légy, Uram, s minden alkotásod.
Legfőképpen urunk-bátyánk a nap,
Aki a nappalt adja és aki ránk deríti a te világosságod.
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.*

*Áldjon, Uram, téged hold nénénk és minden csillaga az égnek
Őket az égen alkotta kezed fényesnek, drága szépnek!
Áldjon, Uram, tégedet szél öcsénk,
Levegő, felhő, jó és rút idő,
Kik által élteted minden alkotásod.*

*Áldjon, Uram, tégedet víz hűgünk,
Oly nagyon hasznos ő, oly drága, tiszta és alázatos!
Áldjon, Uram, tűz bátyánk;
Vele gyújtasz világot éjszakán,
És szép ő és erős, hatalmas és vidám.*

*Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk.
Ki minket hord és enni ad,
És mindennemű gyümölcsöt terem, füveket és színes virágokat.*

*Áldjon, Uram, tégedet minden ember, ki szerelmedért másnak megbocsát
És aki tűr gyötrelmet, nyavalyát.
Boldogok, akik tűrnek békességgel,
Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.*

*Áldjon, Uram, testvérünk, a testi halál,
Akitől élő ember el nem juthat.
Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
És boldogok, kik magukat megadták te szent akarodnak.
A második halál nem fog fájni azoknak.*

*Dicsérvétek az Urat és áldjátok
És mondjátok hálát neki
És nagy alázatosan szolgáljátok.*

(Sík S. ford.)

FÜGGELÉK

KÜLÖNFÉLE ÉNEKEK

(Varii cantus)

1. ÉNEKEK AZ OLTÁRISZENTSÉGRŐL

Az alábbiakban közreadjuk az úrnapi himnuszokat népi dallamokkal. Úrnapján kívül más alkalmakkor is — szentségkitételre, szentségi áldás után, szentóra alatt stb. — nagyon jól felhasználhatjuk ezeket. Magyar fordításukat l. az Úrnapjánál 273. o.

Sacris solemniss

(Lásd Sz. V. Ul 111. sz.)

1. Sá-cris sol - é - mni - is jún-cta sint gáu-di - a,
2. Pá-nis an - gé - li - cus fit pá-nis hó-mi-num;

1. Et ex prae - cór - di - is só-nent prae - có - ni - a:
2. Dat pá - nis caé - li - cus fi - gú - ris tér - mi-num:

1. Re - cé - dant vé - te - ra, nó - va sint ó - rmi - a,
 2. O res mi - rá - bi - lis! man - dú cat Dó - mi - num

1. Cór - da, vó - ces et ó - pe - ra, Cór - da,
 2. Páu - per, sér - vus, et hú - mi - lis, Páu - per,

1. vó - ces et ó - pe - ra.
 2. sér - vus, et hú - mi - lis. A - men.

Verbum supernum

(Lásd Sz. V. U1 40. sz.)

1. Ver-bum su-pér-num pró-di-ens, Nec Pá-tris lín-quens

Musical notation for the first system, featuring a treble and bass clef with a 4/4 time signature. The melody is in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef. The key signature has one flat (B-flat).

déz-te-ram, Ad ó-pus sú-um éx-i-ens,

Musical notation for the second system, continuing the melody and accompaniment from the first system.

Vé-nit ad ví-tae vé-spe-ram. 2. O Sa-lu-tá-ris Hó-sti-a,

Musical notation for the third system, starting with the second line of the text. The melody and accompaniment continue.

Quae caé-li pán-dis ó-sti-um: Bél-la pré-muntho-stí-li-a,

Musical notation for the fourth system, continuing the melody and accompaniment.

Da ró-bur fer au-xí-li-um. A - - - - - men.

Musical notation for the fifth system, concluding the piece. The melody and accompaniment end with a final cadence.

Salutis humanae Sator

(Lásd Sz. V. U! 152. sz.)

1. Sa - lú - tis hu - má - nae Sá - tor,
 2. Tu dux ad á - stra et sé - mi - ta,

1. Jé - su vo - lú - ptas cór - di - um, Or - bis red -
 2. Sis mé - ta nó - stris cór - di - bus, Sis la - cri -

1. ém - pti Cón - di - tor, Et cá - sta
 2. má - rum gáu - di - um, Sis dúl - ce

1. lux a - mán - ti - um.
 2. ví tae praé - mi - um. A - - - men.

Aeterne Rex altissime

(Lásd Sz. V. U! 99. sz.)

1. Ae - tér - ne Rex al - tis - si - me, Red-
 2. Jé - su, tí - bi sit gló - ri - a, Qui

Musical notation for the first system, featuring a piano accompaniment with treble and bass staves. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The melody consists of quarter and eighth notes.

1. ém - ptor et fi - dé - li - um, Cui
 2. ví - ctor in caé - lum ré - dis, Cum

Musical notation for the second system, featuring a piano accompaniment with treble and bass staves. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The melody consists of quarter and eighth notes.

1. mors per - ém - pta dé - tu - lit Súm-mae tri-
 2. Pá - tre, et ál - mo Spí - ri - tu, In sem-pi-

Musical notation for the third system, featuring a piano accompaniment with treble and bass staves. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The melody consists of quarter and eighth notes.

1. úm - phum gló - ri - ae.
 2. tér - na saé - cu - la. A - - - men.

Musical notation for the fourth system, featuring a piano accompaniment with treble and bass staves. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The melody consists of quarter and eighth notes, ending with a double bar line.

Pange lingua — Tantum ergo

(Lásd Sz. V. U! 118. sz.)

1. Pán-ge lín - gua glo - ri - ó - si Cór - po - ris my-
 2. Tán-tum ér - go Sa - cra - mén-tum Ve - ne - ré - mur
 3. Ge - ni - tó - ri, Ge - ni - tó - que Laus et ju - bi -

1. sté - ri - um, San-gui-ní - sque pre - ti - ó - si, Quem in mún-di
 2. cér-nu - i: Et an - tí - quum do - cu - mén - tum Nó - vo cé - dat
 3. lá - ti - o, Sá - lus, hó - nor, vír - tus quó que Sit et be ne -

1. pré - ti - um Frú - ctus vén - tris ge - ne - ró - si Rex ef - fú - dit
 2. rí - tu - i: Praé - stet fí - des sup - ple - mén - tum Sén - su - um de -
 3. dí - cti - o, Pro - ce - dén - ti ab u - tró que Cóm - par sit lau -

1. gén - ti - um, Rex ef - fú - dit gén - ti - um.
 2. fé - ctu - i, Sén - su - um de fé - ctu - i.
 3. dá - ti - o, Cóm - par sit lau - dá - ti - o A - men, a - men

Pange lingua — Tantum ergo

(Lásd Sz. V. Ul 144. sz.)

1. Pán - ge lín-gua glo - ri - ó - si Cór-po - ris my-
 2. Tán - tum ér-go Sa - cra-mén-tum Ve - ne - ré - mur
 3. Ge - ni - tó - ri, Ge - ni - tó - que Laus et ju - bi-

1. sté - ri - um, San - gui-ní-sque pre - ti - ó - si, Quem in mún-di
 2. cér-nu - i: Et an - tí-quum do - cu-mén-tum Nó - vo cé-dat
 3. lá - ti - o, Sá - lus, hó-nor, vír - tus quó-que Sit et be-ne-

1. pré - ti - um Frú-ctus vén - tris ge - ne - ró - si
 2. rí - tu - i: Prae-stet fi - des sup - ple - mén - tum
 3. dí - cti - o: Pro - ce - dén - ti ab u - tró - que

1. Rex ef - fú - dit gén - ti - um.
 2. Sén - su - um de - fé - ctu - i.
 3. Cóm-par sit lau - dá - ti - o. A - men.

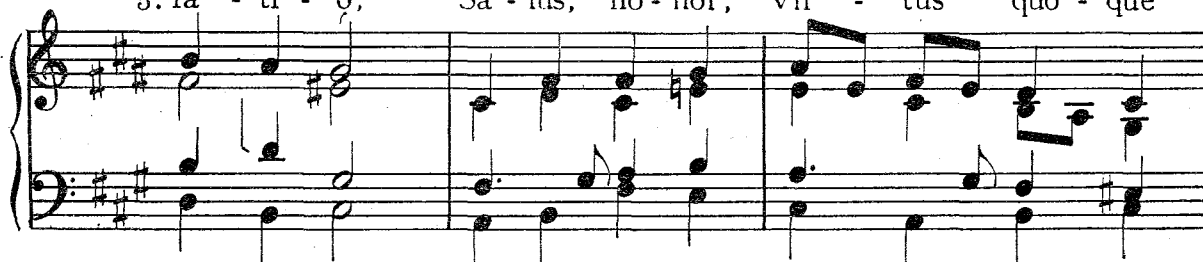
Pange lingua — Tantum ergo

(Lásd Sz. V. U! 128. sz.)

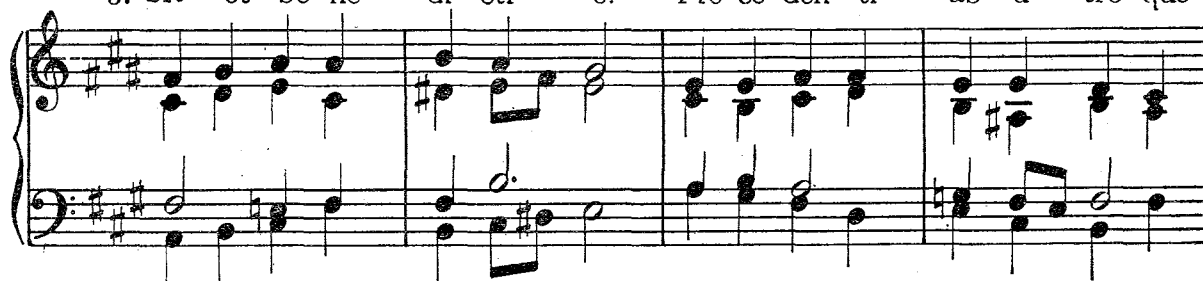
1. Pán-ge lín-gua gló - ri - ó - si Cò-po-ris my-
 2. Tán-tum ér-go Sa - cra - mén - tum Ve - ne - ré - mur
 3. Ge - ni - tó - ri, Ge - ni - tó - que 'Laus et ju - bi -

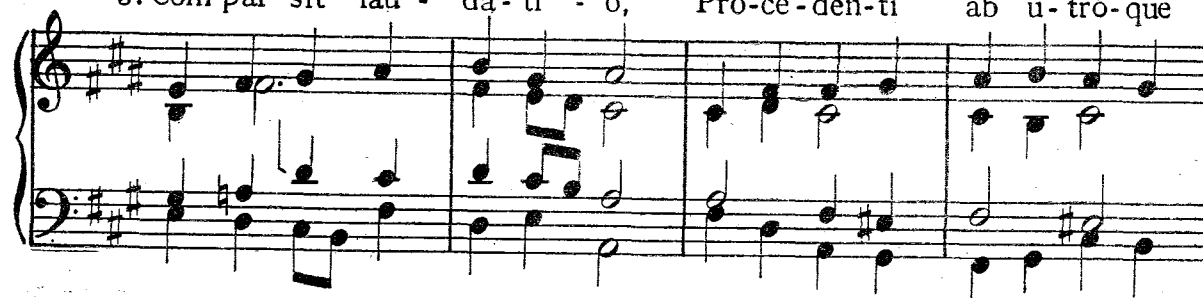
1. sté - ri - um, San-gui - ní - sque pre - ti - ó - si,
 2. cér - nū - i: Et an - tí - quum do - cu - mén - tum
 3. lá - ti - o, Sá - lus, hó - nor, vír - tus quó - que

1. Quem in mún-di pré-ti - um, Frú-ctus vén-tris ge - ne - ró - si
 2. Nó - vo cé-dat rí - tu - i: Prae-stet fí-des sup-ple - mén-tum
 3. Sit et be-ne - dí-cti - o: Pro-ce-dén-ti ab u - tró-que

1. Rex ef - fú - dit gén - ti - um, Frú-ctus vén-tris ge - ne - ró - si
 2. Sén - su - um de - fé - ctu - i, Prae-stet fí-des sup-ple - mén-tum
 3. Cóm - par sit lau - dá - ti - o, Pro-ce-dén-ti ab u - tró-que

1. Rex ef - fú - dit gén - ti - um.
 2. Sén - su - um de fé - ctu - i.
 3. Cóm - par sit lau - dá - ti - o. A - men, a - men.

2. ÉNEKEK JÉZUSRÓL

Jesu dulcis memoria

1. Jézus, édes emlékezés, — A szívnek igaz örömeit adja, — De méznél és mindennél — Édesebb az ő jelenléte.
 2. Semmi sem énekelhető édesebben, — Semmi sem hallható kellemesebben, — Semmi sem gondolható kedvesebben, — Mint Jézus, Istennek Fia.
 3. Légy, Jézus, a mi örömünk, — Aki a jövő jutalmunk vagy : — Legyen benned a mi dicsőségünk — Mindig minden századokon át. Amen.

- 1 Jé - su dúl - cis me - mó - ri - a, Dans vé - ra cór - dis gáu - di - a:
 2 Nil cá - ni - tur su - á - vi - us, Nil au - dí - tur ju - cún - di - us,
 3 Sis Jé - su nó - strum gáu - di - um, Qui es fu - tú - rus praé - mium:

Hymn.
1.

- 1 Sed sú - per mel et ó - mni - a, E - jus dúl - cis praé - sén - ti - a.
 2 Nil co - gi - tá - tur dúl - ci - us, Quam Jé - sus Dé - i Fí - li - us.
 3 Sit nó - stra in te gló - ri - a, Per cún - ctasémper saé - cu - la. A - men.

Ennek népi dallamát, amelyre a latin szöveg is énekelhető, lásd az Sz. V. U! 152. sz. énekében.

Christus vincit

Krisztus győz, Krisztus uralkodik, Krisztus parancsol.

1, Chrí-stus vín-cit!

Előjáték

Chrí-stus ré-gnat! Chrí - stus, Chrí - stus ím - pe - rat!

2. Chrí-stus vín-cit!

Közjáték

Chrí-stus ré-gnat! Chrí - stus, Chrí - stus ím - pe - rat.

3. Chrí - stus vín - cit!

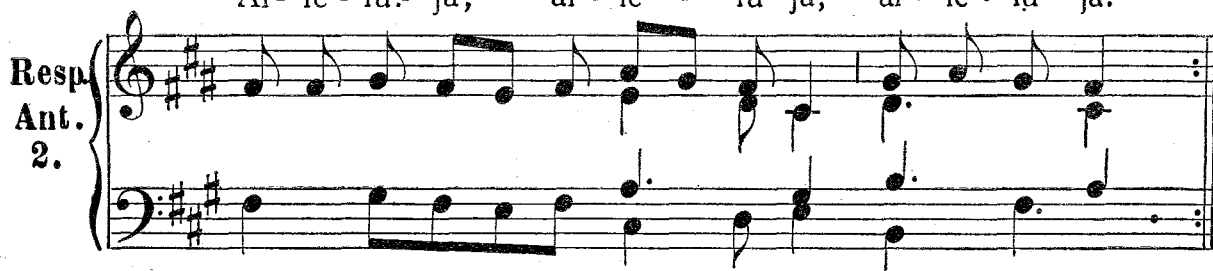
Közjáték

Chrí - stus ré - gnat! Chrí - stus, Chrí - stus im - pe - rat.

O filii et filiae. — Húsvéti sequentia (de nem a hivatalos).

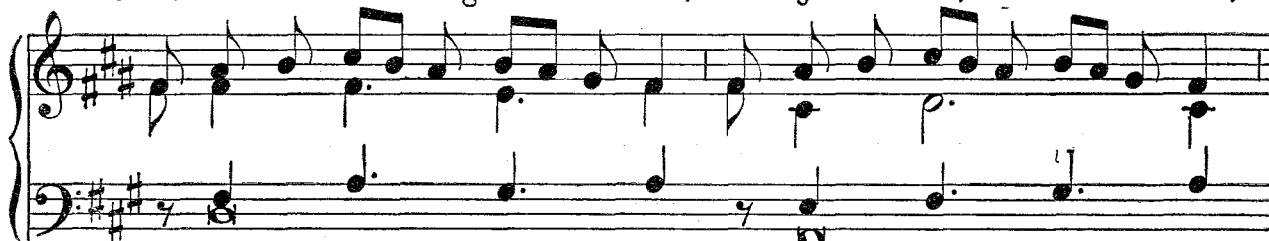
Al - le - lú - ja, al - le - lú - ja, al - le - lú - ja.

1 O Fí - li - i et fí - li - ae, Rex cae - lé - stis, Rex gló - ri - ae,

2 Et má - ne prí - ma sáb - ba - ti, Ad ó - sti - um mo - nu - mén - ti

3 Et Ma - rí - a Mag - da - lé - ne, Et Ja - có - bi, et Sa - ló - me,

4 In hoc fé - sto san - ctís - si - mo Sit laus et ju - bi - lá - ti - o,

5 De qui - bus nos hu - míl - li - mas De - vó - tas át - que dé - bi - tas

1 Mór - te sur - ré - xit hó - di - e, al - le - lú - ja.

2 Ac - ces - sé - runt di - scí - pu - li, al - le - lú - ja.

3 Ve - né - runt cór - pus, ún - ge - re, al - le - lú - ja.

Mindegyik strófa után ismétlendő a felső háromszoros »Alleluja«.

4 BE - NE - DI - CA - MUS DO - MI - NO, al - le - lú - ja.

5 DE - O di - cá - mus GRA - TI - AS, al - le - lú - ja.

Alleluja. — 1. Ó, fiúk és lányok, — Az égi Király, a dicsőség Királya, Halálából föltámadt ma, alleluja. — Alleluja.

2. A hét első napján hajnalban — A sír ajtajához — futottak a tanítványok, alleluja. — Alleluja.

3. És Mária Magdolna, — És Jakab anyja és Salome, — mentek a holttestet megkenni, alleluja. — Alleluja.

4. Ezen a legszentebb ünnepen — Legyen dicséret és ujjongás, — Áldjuk az Urat, alleluja. — Alleluja.

5. Mindezekért mi alázatos, — Ájtatos és kellő — Deo Gratiásokat (hálákat) mondjunk, alleluja. — Alleluja.

3. ÉNEKEK A BOLDOGSÁGOS SZÚZRÓL

Ave Maria

1.

A-ve Ma-rí - a, grá-ti- a plé - na, Dó-mi- nus té - cum,

be - ne - dí - cta tu in mu - li - é - ri - bus,

et be - ne - dí - ctus frú - ctus vén - tris tú - i, Jé - sus.

Sán-cta Ma - ri - a, Má - ter Dé - i, ó - ra pro nó - bis pec-

ca - tó - ri - bus, nunc et in hó - ra mór-tis nó - stræ. A - men.)

Ave Maris stella

1. Üdvözlégy tenger csillaga, — Isten kegyes Anyja, — És mindenkor Szűz, — Mennyrország boldog kapuja.
 2. Oldd meg bilincseit a bűnbánóknak, — Hozz világosságot a vakoknak, — Bajainkat üzd el, — Minden jót esdekelj.
 3. Életünket tedd tisztává — Az utat készítsd biztosra, — Hogy meglátva Jézust, — Örökre örvendjünk.
- Amen. (Paulus diaconus † kb. 800.)

1. A - ve má - ris stél - la, Dé - i Má - ter ál - ma, 1.
 2. Sól - ve vín - cla ré - is, Pró - fer lú - men caé - cis: 2.
 3. Vi - tam praé - sta pú - ram, I - ter pá - ra tú - tum: 3.

Hymn.

1.

1. At - que sémper Vir - go, Fé - lix caé - li pór - ta. 2.
 2. Má - la nó - stra pél - le, Bó - na cún - cta pó - sce. 3.
 3. Ut vi - dén - tes Jé - sum, Sémper col - le - témur. A - men.

O gloriosa

1. Ó, dicsőséges, ó, ékességes, — Fényességes csillag, Világ királynője, — Drágalátos Anya! — 2. Menny királynéja, baj enyhítője, — Égi sark erője, — Tavaszi színben pompázó vessző. — 3. Felkelő hajnal, fénylő világosság, — Tündöklő napsugár, Fölvilágosító, — Sötétséget eloszlató. — 5. O, szent fény! szent vigasztalás, — Lélek segítője, a te szolgálóidnak — Életet hozdál. Amen. (Pázmány Péter † 1637)

1. O glo - ri - ó - sa, o spe - ci - ó - sa, 1.
 2. Re - gí - na caé - li, me - dé - la má - li, 2.
 3. Au - ró - ra súr - gens, lu - cér - na lú - cens, 3.

Hymn.
2.

4. Púl - chra lu - ná - ris, fú - ga lan - guó - ris, 4.
 5. O sá - crum Lú - men! sán - ctum so - lá - men, 5.

1. Stél - la lu - mi - nó - sa, Dó - mi - na mún - di, Má - ter gra - ti - ó - sa. 2.
 2. For - ti - tú - do pó - li: Vír - gu - la plé - na Co - ló - re verná - li. 3.
 3. Sol rá - di is fúl - gens: Il - lu - mi - ná - trix, Té - ne - bras exclú - dens! 4.

4. Fer ó - pem re - vín - ctis: Qui pu - ni - ún - tur Cár - ce - rum ca - té - nis. 5.
 5. Spí - ri - tus ju - vá - men: Tú - is fá - mu - lis Ví - tam cón - fer. A - men.

Salve Mater misericordiae

Sál - ve Má - ter mi - se - ri - cór - di - ae, Má - ter Dé - i,

Resp.
5.

et má-ter vé - ni - ae, Má - ter spé - i, et má - ter grá - ti - ae,

Má - ter plé - na sán - ctae lae - tí - ti - ae, O Ma - rí - a!

1. Sál - ve gé - cus hú - má - ni gé - ne - ris, Sál - ve Vír - go dí - gni - or
2. E - sto, Má - ter, nóstrum so - lá - ti - um; Nóstrum é - sto, tu Vír - go,

1. cé - te - ris, Quae vír - gi - nes ó - mnes trans - gré - de - ris, Et ál - ti -
2. gáu - di - um; Et nos tán - dem post hoc ex - sí - li - um, Laé - tos jún -

1. us sé - des in sú - pe - ris, O Ma - rí - a!
2. ge chó - ris cae - lé - sti - um, O Ma - rí - a!

Mindkét strófa után
ismétlendő a
»Sálve Mátér«

Üdvözlégy irgalmasság Anyja, Isten Anyja és a bocsánat anyja, — Reménynek anyja és kegyelem anyja, — Szent örömezzéssel teljes Anya, — Ó, Mária!

1. Üdvözlégy emberi nemnek dicsősége, — Üdvözlégy Szűz, mindegyiknél méltóbb, — Aki az összes szüzeket felülmúltod, — És magasabban trónolsz az egekben, — Ó, Mária!

2. Légy, ó, Anya, a mi vigaszunk, — Légy, te Szűz, a mi örömünk, — És minket végül e számkivetés után — Örövendve csatolj az égiek kórusaihoz, — Ó, Mária!

Stabat Mater dolorosa

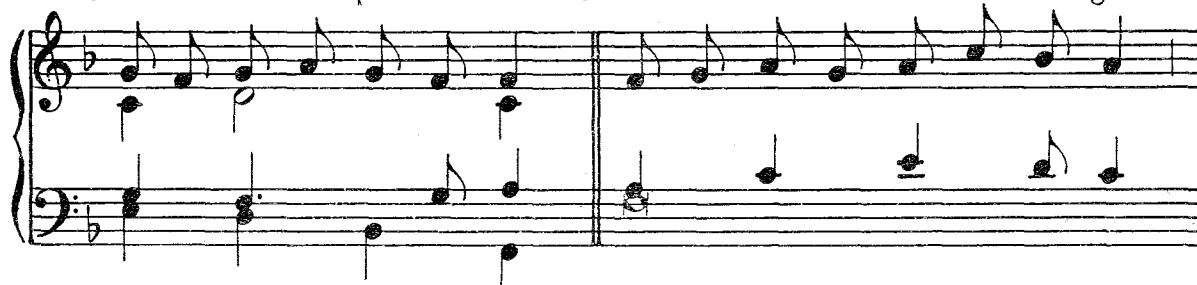
1. Állt a fájdalmas Anya — Kereszt mellett siránkozva, — Amíg függött Szent Fia. — 2. Akinek a lelkét sóhajtozva, — Szomorkodva és bánkódva — átjárta a tör. — 3. Ó, mily szomorú és lesújtott — Volt az az áldott Anyja — az Egyszülöttnek. — 4. Ó, Anyám, szeretet forrása, — Érezzem fájdalmad erejét, — Add, hogy veled szomorkodjam. — 5. Add, hogy égjen szívem — Krisztusnak, Istenemnek a szeretetében, — Hogy néki kedves legyek. — 6. Szent Anya, azt tedd meg, — Hogy a keresztre feszített sebeit véssed — Szívembe erősen.

(Szent Bonaventúra ? † 1274.)

1. Stá-bat Má-ter do - lo - ró - sa Júx-ta crú-tem la - cri - mó - sa,
 3. O quam tri - stis et af - flí - cta Fú - it íl - la be - ne - dí - cta
 5. Fac ut ár - de - at cor mé - um In a - mán - do Chrí - stum Dé - um,

1. Dum pen - dé - bat Fi - li - us. 2. Cú - jus á - ni - mam ge - mén - tem
 3. Má - ter u - ni - gé - ni - ti. 4. E - ja Má - ter fons a mó - ris
 5. ut sí - bi com - plá - ce - am. 6. Sán - cta Má - ter í - stud á - gas

2. Con - tri - stá - tam et do - lén - tem Per - transf - vit glá - di - us.
 4. Me sen - tí - re vim do - ló - ris Fac, ut té - cum lú - ge - am.
 6. Cru - ci - fí - xi fí - ge plá - gas Cór - di mé - o vá - li - de. A - men.

Ennek népi dallamát, amelyre a latin szöveg is énekelhető, lásd az Sz.V. U! 65. sz. énekében.

4. KÜLÖNFÉLÉK

Sacerdos et pontifex

(Lásd Sz. V. U! 90. sz. — Fordítását és gregorián dallamát l. 304. o.)

Sa - cér - dos et Pón - ti - fex, et vir - tú - tum

ó - pi - fex, pá - stor bó - ne in pó - pu - lo,

sic pla - cu - í - sti Dó - mi - no sic pla - cu - í - sti Dó - mi - no
(T.p.) Al - le - lú - ja, al - le - lú - ja.

Ut queant laxis (Himnusz Keresztelő Szent János tiszteletére)

1. Hogy könnyült szíved csoda tetteidnek — Zenghessék hírét szabadult szolgálád, — Oldd meg, Szent János, kötetlét a bűntől — Szennyes ajaknak.

2. Ő (Zakariás) kételkedvén a magas beszéden: Fűrge nyelvének felakadt folyása. — Úgy nyéré meg majd születő fiától — Hangja zenéjét.

3. Téged a mennyég dala ünnepeljen, — Hárm-as-egy Isten, minekiünk bocsáss meg, — Megváltott néped könyörög tehozzád: — Légy kegyelemmel.

(Pál Diákonus † kb. 800. — Sík Sándor ford.)

1. **UT** qué - ant lá - xis **RE** - so - ná - re fi - bris
 2. Il - le pro - mís - si dú - bi - us su - pér - ni,
 3. Lau - di - bus cí - ves cé - le - brant su - pér - ni

Hymn.
2.

1. **MI** - ra ge - stó - rum **FA** - mu - li tu - ó - rum,
 2. Pér - di - dit próm - ptae mó - du - los lo - qué - lae:
 3. Te Dé - us sím - plex pa - ri - tér - que trí - ne,

1. **Sól** - ve pol - lú - ti **LA** - bi - i re - á - tum,
 2. Sed re - for - má - sti gé - ni - tus per - ém - ptae
 3. Súp - pli - ces ac nos vé - ni - am pre - cá - mur:

1. **Sán** - cte Io - án - nes.
 2. Or - ga - na vó - cis.
 3. Pár - ce red - ém - ptis A - - - - - men.

(E dallamra az előző o.-on levő magyar ordítás is fénkelhető. A Sz. V. U! 300. népi dallamára szintén nagyon jól énekelhetjük a lenti latin és magyar szöveget is.)

LITURGIKUS ÉS ZENEI SZÓTÁR

A

á cappella kíséret nélküli karének
 accelerando gyorsítva
 acolithus gyertyavivő
 adagio nyugodtan
 ad libitum tetszés szerint, szabadon választható, nem kötelező
 adventus eljövelel, ádvént
 agogika a tempó apró módosulása, finom árnyalati megváltoztatása
 Agnus Dei Isten Báránya; a mise állandó részeinek utolsó tétele
 akkord hangzat, több, bizonyos szabályszerűséggel egymáshoz viszonyuló hang egyszerre való megszólaltatása
 alba misemondó ing
 albus fehér; a directóriumban jelzi a miseruha fehér színét, rövidítése a., vagy alb.
 Alleluja héber eredetű szó, a. m. dicsérjétek az Urat
 alt mély gyermek, vagy női, régebben a magas tenor hang
 altare oltár
 altare privilegium kiváltságos oltár, amelyen minden, a tisztítószobában szenvedő lelkekért bemutatott szentmisehez teljes búcsú van kötve; rövidítése alt. priv.
 Amen szír eredetű szó, a. m. úgy legyen, úgy van
 ampolna kis üveg-, vagy fémkancsó, amelyben a misézéshoz szükséges bort és vizet hozza a ministráns
 antifóna elő-ének; majdnem minden zsoltárt egy rövid antifóna vezet be, amelyet a zsoltár végén megismételnek
 antifonále a zsolozsma dallamait tartalmazó liturgikus énekeskönyv
 andante menetelve, a rendes pulzusnak megfelelő tempó
 angelus angyal
 apostolus apostol
 archangelus arkangyal
 archidiaconus fődiákonus, püspöki misén palástban asszisztál a püspök mellett
 aria dallam; hosszabb lélegzetű és komolyabb igényű, néha bravuros szóló ének
 arsis görög eredetű szó, annyi mint felemelés; a gregoriánban a ritmus lüktetésének föltörő, lendülő része; más zenében: a hangsúlyos rész; ellentéte a thesis
 asperges szenteltvízhintés
 aspersionum szenteltvíz-hintő
 assistentia papi segédlet
 asteriscus kis csillag; gregorián énekek elején a csillagig csak egy-két énekes kezd az éneket és csak a csillagig folytatja az egész Kar; Kyriék utolsó részében és a responsoriumokban kar-váltakozást jelent, vagy a Kar belépését a szólista énekében
 attacca nosza, rajta; a zenében jelenti, hogy pausa nélkül azonnal éneklendő a következő tétel
 autentikus hiteles, hivatalos; fő, pl. hangnem

B

baculista a pásztorbotot vivő asszisztens
 baculus pásztorbot
 baldachin mennyezet, amit a szentségi körmenetben a Szentséget vivő pap felett tartanak
 bassus mély férjhang
 beatus boldog
 benedictio áldás

Benedictus áldott; jelenti a mise állandó részeinek az ötödik tételét; úrfelmutatás után éneklendő, legújában szabad a Sanctusszal egybefűzni az úrfelmutatás előtt
 biretum papsapka
 brevis rövid; régi kótatásban az egy ütemre terjedő, két egész kóta értékű (szegélyezett egész kóta alakú) hangjegy
 breviarium az a könyv, amely a papi zsolozsmát tartalmazza
 bursa kis, négyszög alakú, a miseruha anyagából készült táskák, amelyben a kis oltár-abrosz, a corporalis van elhelyezve

C

cadentia zárlat
 campana harang
 canticum ének; speciális értelemben jelenti az újszövetségi evangéliumban előforduló zsoltárszerű énekeket; három ilyen újszövetségi canticum használatos a liturgiában: 1. a Magnificat, a Boldogságos Szűz éneke, 2. a Benedictus, Zakariás éneke, és 3. Nunc dimittis, Simeon éneke
 cantor énekes
 cantus ének; a polifóniában jelenti a legfelső (gyermek) szóamot. Ma szopránoknak hívjuk.
 cappa püspöki uszály
 casula miseruha
 celebrans a szertartást végző pap
 ceremonia szertartás
 ceremoniale episcoporum püspökök szertartáskönyve
 chorus kórus; jelenti az énekkart is, és a helyet is, ahol az énekkar a szertartás alatti helyet foglal, vagy ahol a papság a zsolozsmát mondja
 chronista történelíró; a liturgiában jelzi az evangélista szerepét a passióban
 ciborium áldoztató kehely
 cingulum öv, amellyel a misemondó inget megkötik
 climacus a gregorián hangjegyírásban három, lefelé haladó hangjegyből álló csoport (neuma)
 clivis két lefelé menő hangjegyből álló csoport
 collecta a mise első felében, a Glória után mondandó könyörgés
 commemoratio megemlékezés
 commune közös
 communio áldozás; a mise változó részei közül az utolsó tétel, áldozás alatt (után) éneklendő
 completorium kompléta, a papi zsolozsma utolsó, befejező része; esti ima
 confessor hitvalló
 confirmatio bérmálás
 Confiteor gyógnom; bűnbevallás a lépcsőimában és áldoztatás előtt
 congregatio gyülekezet; jelenti a pápai ügyek végzésére létesített hivatalokat Rómában
 conopaeum a bazilikai rangra emelt templom jelvénye, finom szalagokból álló ernyőszerű dísz, amit körmenet alkalmával visznek; ilyen van Magyarországon a székesfehérvári székesegyháznak
 copula orgonán a különböző manuálokat egymással, vagy a pedállal összekötő regiszter (kapesoló)
 corporale keményített, kis kehely-abrosz, amelyet a pap mise elején az oltár közepén kiterít
 cotta rövidujjú, kis karing

Credo Hiszek; a mise állandó részei között a III. tétel.
Nincs minden misében
crescendo erősödve
crucifer keresztvivő
crux kereszt
custos őr; a gregorián hangjeggyírásban egy félbevágott
(apró) kotta minden sor végén, amely jelzi, hogy
milyen hanggal kezdődik a következő sor

D

da capo al fine elejétől a Fine jelig éneklendő
dalmatica a szerpapnak rövidüjű, a miseruha anyagából készült liturgikus ruhája
de ea az illető napról; a direktóriumban jelenti a hétköznapi misét és szolozsmát
de sequenti azt jelenti, hogy a vesperást a következő napról kell mondani
decretum rendelet
Decreta authentica hiteles rendeletek; ez a neve a rituskongregációi rendeleteknek; rövidítése D. a.
dedicatio templom felszentelés, és annak évfordulója; zeneműveknél (miséknél): ajánlás (valamelyik szentnek, vagy más valakinek)
decrecendo elhalkítva
Deus Isten
diaconus szerpap
diatonicus csak a természetes egész és félhangokat használó zene, ellentéte a kromatikus
dies nap
diesis a félhanggal magasabbra emelő kereszt vagy feloldójel
diminuendo elhalkulva
divinus isteni
doctor egyháztanító; cím, amellyel az Egyház egyes tudós szenteket kiüntet
dominans uralkodó főhang, vagy akkord; a szollár-éneklésben az a hang, amelyen a szöveg legnagyobb részét recitáljuk
dominica vasárnap
dominicalis vasárnapi
Dominus az Úr
Domnus a celebráló pap
doxologia a Szentháromság dicsőítése; misében nagy doxológia a Glória, szollárok végén kis doxológia a Glória Patri; a himnuszok utolsó strófájában a doxológia versbe van szedve
duett két szóló hangra vagy szóló hangszerre írt kompozíció
duplex kettős; a liturgiában az ünnepek rangjának egyik fokozata
dur kemény hangnem

E

elevatio úrfelmutatás
episcopalis püspöki
episcopus püspök
epistola levél; szentleckére gyakran az apostolok leveléből imádkozik a pap s ezt így vezeti be: lectio epistolae
epizéma a gregorián hangjeggyírásban egy vízszintes kis vonalka a kotta felett (vagy alatt), jelzi a hang kis megnyúlását
evangélium jó hír; jelenti Krisztus egész tanítását a négy evangéliumban, vagy azoknak egy részletét, amelyet a pap a misében imádkozik
Eucharistia Olláriszentség

F

faldistorium püspöki trónus
ferialis hétköznapi, egyszerű
feria hétköznapi
festum ünnep
filius fiú; nagybetűvel a második Isteni személy
filia leány; leánygyház
finalis az ének utolsó hangja
finale záró részlet

fortissimo nagyon erősen
forte erősen
frazirozás művészi tagolás a dallam előadásában
fuga többszólamú zenei műfaj, amelynek kezdő témája egyben az egész mű középponti gondolata is; szerkezele szigorú szabályok szerint épül fel
fugato fuga szerűen kezdődő, de annak szabályaihoz nem következetesen ragaszkodó zenei részlet

G

Gloria dicsőség; nagybetűvel jelenti a misében a nagy doxológiát, az angyali éneket, a mise állandó részeinek második tételét
Gloria Patri Dicsőség az Atyának; ezzel a dicsőítéssel, kis doxológiával fejeződik be minden szollár.
graduale lépcső-ének; szentlecke után éneklendő; valamikor a szószék legfelső lépcsőiről énekelték a szólisták (kántorok), innen az elnevezés; a mise dallamait tartalmazó liturgikus énekeskönyv

H

harmonia összhang
hebdomada a hét
hebdomada major nagyhét
homofón olyan többszólamú kompozíció, ahol a szólamoknak nincs önálló dallamuk és ritmusuk, hanem csak a legfelső szólam viszi a melódiát, a többi pedig harmóniailag kíséri
hora óra; a liturgiában jelenti a papi szolozsma kisebb részeit, úm. a prima, tercia, sexta, nona (hora)
Hosanna üdv! arám eredetű szó
hostia ostya, áldozat
humeralis vállkendő
hymnus ünnepélyes jellegű szent ének
hypo alsó, leszármaztatott; a gregoriánban a plagális hangnemet jelzi pl. hypo-dór, hypo-frig stb.

I

ictus ritmikus hangsúly
imitatio utánzás; a többszólamúságban egy dallamképletet a többi szólam is utánoz
improvisatio rögtönzés pl. az orgonán
incensatio meglomjenezés, megjüstölés
interludium közjáték
intervallum hangköz
intonatio a pap előéneklése, amelyet a Kar folytat, vagy amelyre a responsumot, a jejelet énekl
introitus bevonulási, bevezető ének; a mise változó részei között az első tétel
invitatorium hívogatás; a papi szolozsmában és a temetési szertartásban jelenti a 94. szollárt a Venite exultemus Domino-t a hozzátartozó responsummal

J

jubilus az Alleluja utolsó szótagjára eső hosszú dallamfűzér

K

Kalendárium naptár
kánon szabály; misében jelenti a Sanctustól az áldozásig terjedő részt; zenében olyan kompozíció, ahol minden szólam pontosan ugyanazt a dallamot énekl (kánon) de más és más időben kezdi
kontrapunkt ellenpont; többszólamú zenei szerkesztési mód, amelyben a szólamok önálló dallamok; a zeneszerzésben egyik ága
kromatikus színes; jelenti a módosítás (kereszt vagy b) által létrejött, nem természetes félhangmenetet, pl. g-gisz-a
kvilizma a gregorián hangjeggyírásban fűrészfogszerű hangjegy, a modern írásban fűrészfogszerű jellel ellátott kotta; az előtte álló hangot erősebb nyomatékkal és nyújtottabban, magát a kvilizmás hangot pedig lágyabban és gyorsabban énekeljük (átsiklunk rajta)
Kyrie Uram!; misében az állandó részek első tétele

L

lamentatio siralom; a nagyszerdai, nagycsütörtöki és nagypénteki zsolozsmában jelenti annak legelső részét (I. nocturnus), amelyben az olvasmányok Jeremiás próféta siralmaiból vannak véve
lavabo kis mosdótál és víz a pap kézmosásához mise előtt és mise közben
lectio szentlecke
legato kötöllen
lento lassan
Libera ments meg; a koporsós gyászmise utáni szertartás énekének a kezdete, jelenti az egész szertartást is
liber usualis gyakorlati kézikönyv; a solesmesi bencések által kiadott liturgikus énekeskönyv, amely a missale, breviarium, graduale és antifonale legszükségesebb énekeit és imádságait tartalmazza; ennek egy le-
rövidített kiadása a liber officii
litaniae rövidebb fohászokból és ismétlődő könyörgések-
ből összeállított imádság, illetőleg ének
liturgia nyilvános istentisztelet
lumen fény; a február 2.-i gyertyaszentelés alatti anti-
fóna
lucifer világosságot vivő; gyertyavivő
longa hosszú; a régi hangjegyírásban két vagy három
egész kottaértéket képviselő szögletes hangjegy

M

maestoso méltóságteljesen, ünnepélyesen
maggiore nagyobb; a dúr skála olasz neve
Magnificat magasztalja; így kezdődik a Boldogságos Szűz éneke (canticum), amelyet Szent Erzsébet látogatása alkalmával énekelt. (Luk. 1, 47—56.)
martyr vértanú
marcato erősebb nyomatékkal kiemelve
manipulus karon viselt rövidebb stóla, amelyet csak misénél használt a pap
mater anya; jelenti a plébániatemplomot ott, ahol filia is van
major, majus nagyobb
manual orgonán a kézi billentyűk sorozata
matutinum a papi zsolozsma első fő része
mediatio a szollárvers középső kadenciája a csillagnál
melizma egy szótagra eső, több neumából álló hangjegy csoport
melodia dallam
mezzo közép, pl. mezzosoprán, mezzoforte
mezza voce fél hanggal, nem teljes hanggal
minima legkisebb; u mai félkotta régi elnevezése
minore a moll skála olasz neve
missa cantata énekes (nagy) mise, amikor a pap is énekel
missa lecta csendes (kis) mise, amikor a pap nem énekel, bár a nép, vagy a Kar énekelhet
missa quotidiana halottérti feketében mondott mise, amely azonban nem évfordulói és nem temetéssel kapcsolatos; ilyen azonban csak simplex ünnepeken lehet mondani
mitra püspöksüveg
missale misekönyv
modus egyházi hangnem
modulatio átmenet egyik hangnemből a másikba
moderato mérsékellen
molto nagyon
mora vocis a hang elnyújtása; a gregorián hangjegyírásban egy kis pont valamely kotta mellett, amely jelzi, hogy azt a hangot kétszeresére kell megnyújtani és lehakítani; a modern hangjegyírásban negyed kottával van visszaadva
mordent az orgona (és zongora) irodalomban az előkének különféle változatai
more romano római módra
morendo elhalóan
mosso gyorsan
motetta többszólamú egyházi kompozíció (de nem a mise állandó részei közül)

motivum egy rövid zenei gondolat
mutálás hangváltozás
mysterium titok

N

navicula lőmjéntartó
neuma hangjegy-csoport
nocturnus a papi zsolozsma éjjelre eső része
nomen név
nec virgo nec martyr sem szűz, sem vértanú; liturgikus neve a szent asszonyoknak és özvegyeknek

O

octáv alaptól számított nyolcadik fokon levő hang
offertorium felajánlás; a felajánlás alatti ének, a mise egyik változó része
officium istentisztelet; papi zsolozsma
opus mű
oratio könyörgés
oratorium kis, privát kápolna (templomoknak is vannak oratóriumai); biblikus témát feldolgozó zenei műfaj zenekar, énekkar és szólók részére
orchester zenekar
ordo rend; az egyházi rend szentsége
organum orgona; a régi zenében quint, vagy quart párhuzamban való éneklés
orgonapont több taktuson keresztül kitarított hang, leg-
többször az orgona pedálján
ostinato mindig újra visszatérő zenei gondolat (ritmus vagy dallam)

P

pacificalis kézben tartható és csókra nyújtható kereszt
palla fehér vászonból készült kis kehelyfűdő
paramentum liturgikus ruha-felszerelés
partitura az összes szólamoknak együttes lejegyzése egymás fölötti sorokban
Pater noster Miatyánk
patetikus erősen felindult
paschalis húsvéti
pascha húsvét
passio az Úr Jézus szenvedéstörténete
pausa szünet
pedal orgonán a lábbillentyűk sorozata
pes a gregorián kótairásban két fölfelé menő hangjegyből álló neuma
pianissimo igen halkán, nagyon csendesen
piano halkán, csendesen
piu jobban
plagalis oldalsó, leszármaztatott pl. hangnem
pieno v. pieno telt; orgonán az összes regiszterek bekapcsolása
pluviale liturgikus palást, amelyben a pap a litániát, vecsernyét és temetést végzi
poco kicsit, kevésbé
pontifex főpap
pontificale főpapi szertartás-könyv
pontificalis főpapi
porre tus három hangjegyből álló neuma, amelyben a középső kóta a legmélyebb
postcommunio áldozás utáni könyörgés
postludium utójáték
praefatio elő-ének, vagy hála-ének; misében a felajánlás után a Sanctus előtt; minden ünnepélyesebb szentelésnél is előfordul s mindig így kezdődik: Vere dignum et justum est
praecorator előimádkozó; egyházmegyei hivatalos imádságkönyv, amely tartalmazhat kötelező jellegű előírásokat az egyházi zenére és a szertartásokra is
preludium előjáték
pressus a gregorián hangjegyírásban két neuma találkozása ugyanazon hangon és szótagon; a modern hangjegyírásban markátó jellel ellátott negyed kotta (szinkópa)

presto gyorsan
 prim a hangsor első foka; két egymás után megszólaló
 azonos hang
 principalis fő regiszter
 proprium saját; valamely ünnep miséjének változó
 részei, saját énekei
 prosa nem versben, nem kötött formában megírt szöveg
 prosodia a szöveg szépen hangsúlyozott kiejtése.
 psalmus zoltár
 purificatorium kehelytörő

Q

quadagesima nagybőjt
 quart alaptól számított negyedik fokon levő hang
 quint alaptól számított ötödik fokon levő hang

R

recto tono egyugyanazon a hangon
 recitálás egyugyanazon a hangon nyugodtan, kötöten,
 egyenletesen énekelni, vagy elmondani valamilyen
 szöveget
 regiszter változat (sípsor az orgonában); hangszín;
 fogantyú vagy billentő lapocska
 repercussio hangisméllés; a gregorián hangjeggyírásban
 az újra megessendő hangok
 responsorium zenei fejelgető forma (a rondo-forma
 öse); a papi szolozsmában az olvasmányok után
 következik, és pedig a matutinumban a nagy respon-
 sorium, a kis órákban a kis responsorium, a respon-
 sorium breve
 responsum felelet a pap intonációjára
 Requiem a feketében mondott mise introitusának a
 kezdő szava, jelenti az egész gyászmisét is
 ritartando lassítva
 ritenuto visszatartva
 ritmus zenei lökületés, a hangok időbeli rendje
 rituale szertartáskönyv
 ritus szertartás; jelentheti a különböző módot, ahogy
 azt végzik pl. római ritus, görög ritus, domonkos ritus
 stb.
 rituskongregáció a szertartási ügyekkel foglalkozó pápai
 hivatal Rómában
 rubato lopva; az időértékeket nem pontosan betartva,
 szabadon elhadni
 Rorate harmatozzatok; az adventi hajnali mise introitu-
 sának kezdete, jelenti magát a hajnali misét is
 ruber piros; a directóriumban jelzi a miseruha piros
 színét, rövidítése r. vagy rub.
 rubrica szabály, előírás; a liturgikus könyvekben piros
 betűvel van nyomtatva

S

sabbatum szombat
 sacerdos pap
 sacristia sekrestye
 sanctuarium szentély
 Sanctus szent; a mise állandó részeinek negyedik tétele
 scala lépcső; hangsor
 scandicus három jörfelé menő hangból álló neuma.
 secund alaptól számított második fok
 semibrevis az egész kotta régi neve
 semiminima negyed kotta régi neve
 septim alaptól számított hetedik fok
 sequentia az Alleluja utolsó szótagjára eső hosszú
 melizma alá a középkorban megfelelő szöveget tettek;
 ez volt a sequentia; később önálló kompozícióvá fejlő-
 dött; ma a liturgiában 5 sequentia használatos:
 1. Victimae Paschali (húsvéti), 2. Veni Sancte
 (pünkösdi), 3. Lauda Sion (ünnapi), 4. Stabat
 Mater (a Hétfájdalmú Szűz ünnepeire), 5. Dies
 irae (a Requiemben)
 sext alaptól számított hatodik fok
 solo egyedül
 solemnis ünnepélyes
 solideo a püspök kis lila sapkája
 soprano legfelső; magas gyermek-, vagy női hang

sostenuto visszatartva, vontatva
 staccato elszakítva, szaggatva
 stola a miseruha anyagából készült hosszú keskeny litur-
 gikus ruha-darab, a papi hatalom és működés jel-
 vénye
 stringendo gyorsítva
 stallum trónus; szentélyben oldalt a celebráns részére
 felállított díszes szék; kanonoki padok
 strófa versszak
 subdiaconus alszerpap
 succentor segítő előénekes
 superpelliceum karing
 szolfézs lapról való olvasás, énekgyakorlat
 szolmizáció a hangoknak a Guido-féle (do, re, mi stb.)
 nevekkel való megjelölése; kottaolvasás
 syllabikus olyan ének, amelyben minden egyes hangra
 új szótag esik
 syllaba szótag

T

tactus ütem
 tabernaculum szentségház
 Te Deum Téged Isten; a hálaadó himnusz kezdőszava,
 jelenti az egész ünnepélyes hálaadó istentiszteletet is
 tema jellegzetes, könnyen áttekinthető zenei gondolat
 templum templom
 tempo idő; időmérték, gyors vagy lassú és ennek fokoza-
 tai az előadásban
 tenor magas férfi hang; a zoltározásban jelenti azt a
 hangot, amelyen a szöveg legnagyobb részét énekeljük
 (domináns)
 tenuto visszatartva
 terminatio a zoltárvers végső kadenciája
 terz alaptól számított harmadik fok
 terzett három szólamra (legtöbbször énekhangra) kom-
 pondált tétel
 thesis a zenei ritmusban a hangsúlyalan rész
 tonalitás hangnemiség; egy bizonyos hangnemhez való
 tartozás és ennek az érzékeltetése
 tonica a gregoriánban az ének utolsó hangja, másképp
 finalis; a többszólamú zenében a hangnem alaphang-
 jára épített hármashangzat
 tonus hang; a gregoriánban jelenti a zoltárok hang-
 nemét; vagy a pap énekeinek a dallamát pl. az evan-
 gélium tónusa, az oratók tónusa stb.
 tonus solemnis ünnepélyes dallam
 tonus ferialis hétköznapi dallam
 tractus nagybőjtből a misékben és a Requiemben a gra-
 dualéhoz csatlakozó tétel
 traditio hagyomány
 tranquillo nyugodtan
 transponálni más hangmagasságban játszani (énekelni)
 valamely kompozíciót, mint amelyben írva van
 torculus három hangjegyből álló neuma, amelyben a
 középső hang a legmagasabb
 tremolo rezegtetés
 trio három hangszer számára írt kompozíció; orgonán
 két különböző manuálon és pedálon játszandó 3 szó-
 lamú kompozíció
 tritonus bővített quart, fa — ti
 tropus a középkorban a melizmás énekek szövegét ki-
 bővítették, hogy a dallam minden egyes hangja alá
 egy-egy szótag jusson, s ezt az új szöveget nevezték
 trópusnak. Ebből maradt a Kyriék, ill. misék mos-
 tani elnevezése pl. Lux et origo mise
 tuba a legmélyebb rézfúvó hangszer; a gregoriánban a
 zoltározásnál a tenor régebbi elnevezése
 turibulum tömjénező
 turifer tömjénvivő
 tutti mind

U

unisono „egy hangon“; több szólam egyesülése egy
 szólamná, több szólam ugyanazt a hangot (dallamot)
 intonálja
 ut a dó hangnak a régi neve

V

velum díszes vállkendő, amelyet a pap a szentséggel való áldáshoz ölt magára
 Veni Sancte Jöjj Szentlélek; egy antifóna és egy sequentia kezdő szava, jelenti a Szentlélek segítségülhívásának az egész szertartását is
 versiculus kis verssor, röpima szerű fohász, amelyet a pap intonál és amelyre a Kar felel; legtöbbször oratóiót vezet be
 versus vers; jelenti a graduáléban, az Allelujában és a responsoriumban a szólistára eső részt; de jelent zsolttár- és himnusz-strófát is
 vesperae vecsernye, a papi zsolozsmának este (délután) mondandó része

viaticum útravaló; jelenti a szentostyát, ha súlyos beteget áldoztatnak meg vele
 vibrato lebegő, reszkető
 vigilia éjjeli őrvtás; a liturgiában régen jelentette az ünnep előtti virrasztást, manapság valamely ünnep előkészületi napját
 violaceus viola; a bűnbánat színe; rövidítése a direktóriumban viol.
 violin kulcs g kulcs a második vonalon
 virgo szűz
 viridis zöld; a közbeeső időszak színe; rövidítése a direktóriumban v., vagy vir.
 vivo, vivace élénken, frissen, gyorsan
 vocalis magánhangzó; énekhangokra írt kompozíció
 vocalizmus egy szótaggal, magánhangzóval énekelt énekgyakorlat

Énekek betűrendes jegyzéke

	Oldal		Oldal
Absolve Domine (tract.)	93	Confitemini (116. zsolttár)	220
Adoramus te Christe	205	Confiteor	207
Adoremus in aeternum	282	Contere Domine (ant.)	257
Adorna thalamum	139	Credo (I.)	58
Adoro te devote	284	Credo (III.)	63
Aeternae Rex altissime (hymn., gregorián)	276	Crucem sanctam (ant.)	248
Aeternae Rex altissime (népi dallam)	321	Crux fidelis (hymn.)	204
Afferte Domino (28. zsolttár)	130	Crux fidelis (könnyebb dallam)	205
Agnus Dei (Húsvéti mise)	38	Cum angelis (ant.)	150
Agnus Dei (De Angelis)	44	Cum pervenisset (ant.)	255
Agnus Dei (De Beata)	51		
Agnus Dei (Euch. Kongresszusi)	57	Da pacem (ant.)	259
Agnus Dei (Requiem)	104	Deo gratias (feleletek)	76
Áldott légyen az Isten (engesztelő fohász)	288	Deo gratias (húsvéti)	255
Alleluja (nagyszombati, hosszú)	219	Deo gratias (háromszoros allelujával)	246
Alleluja (nagyszombati ant., rövid)	220	Deus, Deus meus (tract.)	156
Alma Redemptoris	291	Deus noster refugium (45. zsolttár)	130
Asperges me	24	Dextera Domini (offert.)	178
Asperges me (recitativo)	25	Dies irae (sequentia)	95
Asperges me (könnyebb dallam)	26	Domine audivi (tract.)	184
Attende caelum (tract.)	213	Domine Jesu Christe (offert.)	101
Aufer a nobis (ant.)	260	Domine, ne longe (intr.)	153
Ave Maria	328	Domine ne longe (könnyebb dallam)	154
Ave maris stella (hymn.)	329	Domine rex (ant.)	257
Ave Regina caelorum	292	Domini est terra (23. zsolttár)	148
Ave verum	285	Dominus Jesus (comm.)	179
		Dominus Jesus (könnyebb dallam)	180
Beatus vir (ant.)	251	Dominus pascat me (22. zsolttár)	178
Benedictus (Húsvéti mise)	37		
Benedictus (De Angelis)	43	Ecce fidelis servus (ant.)	249
Benedictus (De Beata)	50	Ecce lignum crucis	202
Benedictus (Euch. Kongresszusi)	57	Ecce sacerdos magnus (resp.)	302
Benedictus (Requiem)	103	Emendemus in melius (resp.)	145
Benedictus Dominus Deus (Zakariás éneke)	222	Emitte Spiritum (allelujás vers)	263
		Eripe me Domine (tract.)	185
Cantemus Domino (tract.)	212	Et valde mane (ant.)	222
Christus factus est (grad.)	175	Exaudi nos Domine (ant.)	144
Christus vincit	326	Exsurge Domine (intr.)	137
Conditio alme (ant.)	258	Exsurge Domine (recitativo)	138
Confirma hoc Deus (offert.)	265	Exsurge, quare (ant.)	226
Confirma hoc Deus (ant.)	306		

	<i>Oldal</i>		<i>Oldal</i>
Factus est repente (comm.)	266	Princeps gloriosissime (ant.)	250
Felix namque es (resp.)	244	Procedamus in pace	149
Fulgebunt iusti (ant.)	250	Puer natus est (intr.)	118
		Puer natus est (recit.)	120
Gloria (Húsvéti mise)	34	Pueri Hebraeorum (ant.)	147
Gloria (De Angelis)	40		
Gloria (De Beata)	47	Regina caeli (időszaki antifóna)	293
Gloria (Euch. Kongresszusi)	54	Regina caeli (ant.)	249
Gloria, laus et honor (hymn.)	151	Responsumok:	
		29. oratória és evangéliumra	68
Haec dies (grad.)	232	30. solemnis praefatióra	70
Hic vir despiciens (ant.)	251	31. ferialis praefatióra	72
Hodie caelesti sponso (ant.)	132	32. Pater noster-re	74
Hodie Maria (ant.)	252	33. Pax Domini-re	75
Hosanna filio David (ant.)	147	42. Különböző versiculusokra	88
		Resurrexi (föltámadási)	227
Immutemur habitu (ant.)	145	Resurrexi (intr.)	229
Improperium (offert.)	172	Resurrexi (recitativo)	231
In caelestibus regnis (ant.)	255	Requiem (intr.)	90
In ferventis oleo (ant.)	252	Requiem (grad.)	93
Ingrediente Domino (resp.)	153	Requiescant in pace	105
Inter natos mulierum (resp.)	245	Rorate (intr.)	116
Ite in universum mundum (resp.)	243	Rorate (recitativo)	117
		Rorate (ádventi fohász)	117
Jesu dulcis memoria (hymn.)	325		
		Sacerdos et Pontifex (ant., gregorián)	304
Kyrie (Húsvéti mise)	33	Sacerdos et Pontifex (népi dallam)	333
Kyrie (De Angelis)	39	Sacris solemniis (hymn., gregorián)	273
Kyrie (De Beata)	45	Sacris solemniis (népi dallam)	317
Kyrie (Euch. Kongresszusi)	53	Salutis humanae Safor (hymn., gregorián)	275
Kyrie (Requiem)	92	Salutis humanae (népi dallam)	320
		Salve Mater misericordiae	330
Lauda Sion (sequentia)	268	Salve Regina	294
Laudate Dominum in sanctuario (150. zsoltár)	220	Sancti et iusti (ant.)	254
Laudate Dominum, quoniam bonus (146. zsoltár)	132	Sanctus (Húsvéti mise)	37
Libera me (resp.)	106	Sanctus (De Angelis)	42
Lumen ad revelationem (ant.)	137	Sanctus (De Beata)	50
Lumen Christi	209	Sanctus (Euch. Kongresszusi)	56
Lux aeterna (comm.)	104	Sanctus (Requiem)	103
		Sicut cervus (tract.)	215
Magnificat	134	Spiritus Domini (intr.)	261
Mandatum novum (ant.)	176	Spiritus Domini (recitativo)	263
Manum suam (ant.)	253	Stabat Mater (sequentia)	332
Mindszentek litániája (latin, hosszú)	125	Statuit (ant.)	256
Mindszentek litániája (magyszombati, rövid)	213	Surrexit Dominus (ant.)	247
Mindszentek litániája (magyar)	237		
Multifarie (allelujás vers)	123	Tantum ergo (frig)	282
		Tantum ergo (dór)	287
Ne reminiscaris (ant.)	246	Tantum ergo (népi dallam)	322—324
Nolite timere	228	Te Deum (hymn.)	310
Nos autem gloriari (intr.)	174	Tenuisti manum (grad.)	155
Nos autem gloriari (könnyebb dallam)	174	Terra tremuit (offert.)	234
		Tui sunt caeli (offert.)	122
O beatum pontificem (ant.)	253	Turba multa (ant.)	150
Obtulerunt pro eo (resp.)	141		
Occurrunt turbae (ant.)	150	Ubi caritas et amor	177
O filii et filiae (sequentia)	327	Ut queant laxis (hymn.)	334
O gloriosa (hymn.)	330		
O salutaris hostia (hymn.)	286	Veni Creator Spiritus (hymn.)	300
		Veni Sancte Spiritus (allelujás vers)	264
Pange lingua — Tantum ergo (frig.)	282	Veni Sancte Spiritus (ant.)	298
Pange lingua (teljes szöveg)	181	Veni Sancte Spiritus (sequentia)	264
Pange lingua — Tantum ergo (népi dallam)	322—324	Venite adoremus (felelet a kereszthódolatnál)	202
Pascha nostrum (allelujás vers)	232	Verbum caro factum est (resp.)	242
Pascha nostrum (comm.)	235	Verbum supernum (hymn., gregorián)	274
Passio (virágvasárnapi)	158	Verbum supernum (népi dallam)	319
Passio (nagypénteki)	186	Victimae paschali laudes (sequentia)	233
Pater, si non potest (comm.)	173	Viderunt omnes fines (grad.)	120
Pax vobis, ego sum	228	Viderunt omnes fines (comm.)	122
Per lignum servi facti	206	Vidi aquam	27
Petite, et accipietis (ant.)	248	Vidi aquam (recitativo)	29
Popule meus	203	Vidi aquam (könnyebb dallam)	30
		Vinea facta est (tract.)	212